

Tartu Universitet
Humanistiska och konstnärliga fakulteten
Institutionen för främmande språk och kulturer
Avdelningen för skandinavistik

(Svenska språket och litteraturen)

**Svensk skönlitteratur bland läsintresserade estniskspråkiga vuxna:
kännedom, tillgänglighet och reception**

BA-uppsats

Tiina Nagland
Handledare: Antonina Kostina

Tartu
2026

Innehållsförteckning

1. INLEDNING.....	3
2. TIDIGARE FORSKNING.....	5
3. TEORETISKT RAMVERK.....	7
3.1 Produktion och den estniska bokmarknadens mekanismer.....	8
3.2 Verket och dess genrestatus.....	9
3.3 Medium och den digitala litterära sfären.....	10
3.4 Mottagaren: kulturella allätare och emotionella läspraktiker.....	11
3.5 Samhället som kontext.....	12
4. METOD.....	13
4.1 Forskningsmetod och metodval.....	13
4.2 Frågeformulärets utformning och struktur.....	14
4.2.1 Urval av författarskap.....	14
4.2.2 Spontan och assisterad kännedom.....	15
4.3 Datainsamling och dataanalys.....	16
4.4 Respondenternas profil.....	18
4.4.1 Kön.....	18
4.4.2 Ålder.....	18
4.4.3 Modersmål.....	19
4.4.4 Utbildningsnivå.....	20
4.4.5 Bostad.....	20
5. ANALYS OCH RESULTAT.....	22
5.1 Inledande filtrering: läsfrekvens.....	22
5.2 Del I: allmänna läsvanor.....	23
5.2.1 Lässpråk.....	23
5.2.2 Form.....	24
5.2.3 Föredragna litterära genrer.....	25
5.2.4 Den svenska skönlitteraturens omfattning i läsningen.....	26
5.3 Del II: fokus på svensk skönlitteratur.....	27
5.3.1 Attityder till och förväntningar på svensk litteratur.....	27
5.3.2 Aktuell läsning av svensk skönlitteratur.....	29
5.3.3 Kännedom om svenska författare och bestående avtryck.....	32
5.3.3.1 Spontan kännedom.....	32
5.3.3.2 Assisterad kännedom utifrån en fördefinierad lista.....	33
5.3.3.3 Bestående litterära avtryck.....	35
5.3.4 Informationskanaler och vägen till svensk litteratur.....	37
5.3.5 Språkval vid läsning av svensk skönlitteratur.....	38
5.3.6 Uppfattning om tillgängligheten i estnisk översättning.....	39
6. DISKUSSION.....	40
7. SLUTSATS.....	44
Resümee.....	46
Annotatsioon.....	48
Källförteckning.....	49
Bilaga 1. Frågeformulär (på estniska).....	51
Bilaga 2. Aktuell läsning av svensk skönlitteratur – fullständig förteckning.....	56
Bilaga 3. Spontan kännedom om svenska författare – fullständig förteckning.....	62
Bilaga 4. Svenska verk som lämnat bestående avtryck – fullständig förteckning.....	67
Lihtlitsents lõputöö reprodutseerimiseks ja üldsusele kättesaadavaks tegemiseks.....	70
Autorsuse kinnitus.....	71

1. INLEDNING

“Har vi en gång vant oss vid att hämta vår fröjd och tröst i böckerna,
så kan vi inte undvara dem.”

– Astrid Lindgren

Citatet ovan belyser den betydelse som böcker och läsning kan ha i människors liv. För många estniska läsare har Astrid Lindgrens verk spelat en särskilt viktig roll i detta sammanhang. För små nationer formas kulturen i stor utsträckning av översatt litteratur och är även beroende av den, och svensk skönlitteratur har länge haft en särskild plats i estländarnas hjärtan. Många introduceras till svensk litteratur redan i barndomen genom Lindgrens verk som ofta fungerar som den första kontakten med grannlandets kultur. Relationen till svensk litteratur lever sedan vidare upp i vuxen ålder, idag inte minst genom modern svensk spänningslitteratur och *feelgood*-litteratur.

Det är därför relevant att belysa hur denna relation tar sig uttryck i dagens samhälle. Den omfattande nationella studien *Eestlane loeb 2025* (Estländaren läser 2025) ger visserligen en detaljerad övergripande bild av estländarnas generella läsvanor (Lauristin, 2026), men den behandlar inte specifikt receptionen av översatt utländsk litteratur. När den svenska skönlitteraturen bedöms och diskuteras i Estland sker detta främst inom en professionell sfär, exempelvis genom litteraturkritik i dagspress och kulturtidskrifter, eller genom diskussioner bland experter och översättare. Även om det har genomförts enstaka studier på området, såsom mer receptionshistoriska kartläggningar (se vidare kapitel 2), saknas det alltså bredare empirisk kunskap om läsarnas faktiska val och upplevelser i en modern kontext (jfr Arnover *et al.*, 2020).

Det finns därmed en tydlig forskningslucka: det saknas en helhetsbild av hur dagens läsare hittar, väljer och tar till sig svensk litteratur. För att mångsidigt belysa situationen har en webbenkät utformats för denna studie, vilken bidrar till en bredare förståelse av ämnet. Kandidatuppsatsen är således en empirisk studie vars syfte är att kartlägga läsintresserade estniskspråkiga vuxnas kännedom om, tillgänglighet till och reception av svensk skönlitteratur.

För att uppnå syftet har följande frågeställningar formulerats:

1. Hur stor är kännedomen om svensk skönlitteratur och svenska skönlitterära författare bland läsintresserade estniskspråkiga vuxna?
2. I vilken utsträckning läses svensk skönlitteratur och vilka specifika verk förekommer oftast bland respondenterna?
3. Vilka förväntningar och associationer förknippas med svensk skönlitteratur?
4. Genom vilka kanaler kommer respondenterna i kontakt med svensk skönlitteratur, och hur bedömer de dess tillgänglighet på estniska?

Studien avgränsas till svenskspråkig skönlitteratur från Sverige. Av utrymmesskäl och för att skapa ett tydligare fokus har finlandssvensk litteratur exkluderats från materialet.

Uppsatsen är indelad i sju kapitel. Efter denna inledning följer ett kapitel om tidigare forskning, där relevanta studier inom området presenteras för att etablera studiens kontext och forskningslucka. Det tredje kapitlet behandlar det teoretiska ramverket som kombinerar litteratursociologi med receptionestetiska perspektiv. I det fjärde kapitlet redogörs för metodval, urval och datainsamling. Det femte kapitlet innehåller en systematisk presentation och analys av enkätresultaten. I det sjätte kapitlet diskuteras resultaten i relation till de teoretiska perspektiven, och i det sjunde, avslutande kapitlet, sammanfattas de viktigaste slutsatserna.

Ett stort tack till min handledare Antonina Kostina och till de deltagande respondenterna. Jag vill även tacka lektor Mie Mortensen, som också gav goda råd, samt Signe Suursöödi på Estlands nationalbibliotek för boklistan över översatt svensk litteratur och frågeformuläret till den nationella lässtudien 2025.

2. TIDIGARE FORSKNING

Detta kapitel presenterar tidigare forskning om estniska läsvanor och den svenska litteraturens ställning i Estland. Genomgången ger en bakgrund till ämnet och tydliggör samtidigt varför denna uppsats är relevant.

Tidigare forskning kring den svenska litteraturens reception i Estland har i stor utsträckning haft ett historiskt eller kulturvetenskapligt fokus. Ett flertal forskare har studerat de historiska banden och översättningshistoriken mellan länderna, däribland Hilve Rebane (2003) och Anu Saluäär (2008). Den historiska aspekten belyses även i Eda Pärnpuus diplomuppsats (2000) vid Tartu universitet, som är en receptionshistorisk studie av svensk litteratur i Estland mellan åren 1940 och 2000. Även om denna forskning fokuserar på en äldre tidsperiod visar den på en lång och stabil tradition av svensk skönlitteratur i landet.

Utöver Pärnpuus bredare historiska överblick har övriga uppsatser vid Tartu universitets avdelning för skandinavistik främst fokuserat på specifika författarskap eller enskilda verk. Ett undantag är Johanna Veevos kandidatuppsats (2016) om receptionen av dansk skönlitteratur på Hiiumaa under åren 2000–2015. Hennes resultat visar att intresset för dansk litteratur påverkades i hög grad av krimivågen (*Nordic noir*), men att utbudet av danska vuxenböcker på biblioteket var 3–4 gånger mindre än av de svenska och finska (*op.cit.*, s. 21, 31). Detta bidrar till att illustrera den svenska skönlitteraturens starka ställning på den estniska marknaden.

När den moderna och populära svenska litteraturens status i Estland diskuteras, sker detta idag framför allt inom en professionell sfär. I Estniska översättarförbundets årsbok (Arnover *et al.*, 2020) har framstående översättare analyserat orsakerna bakom den svenska spännings- och underhållningslitteraturens stora framgångar hos den estniska publiken. Det saknas dock fortfarande studier om hur dagens läsare tar emot denna litteratur i en modern kontext.

Den nationella studien *Eestlane loeb 2025* (Lauristin, 2026), som nämndes i inledningen, bidrar med viktiga insikter om det estniska läslandskapet. Resultaten visar att närmare hälften av respondenterna regelbundet läser böcker och att skönlitteratur är den mest populära genren, där i synnerhet spänningslitteratur och deckare har en framträdande placering. Studien bekräftar också att högutbildade kvinnor utgör den mest aktiva läsargruppen, vilket ger en övergripande sociologisk bakgrund till studiet av dagens läsvanor.

Sammanfattningsvis visar tidigare forskning att det finns en stark historisk tradition av svensk litteratur i Estland. Denna studie kompletterar dessa arbeten genom att kartlägga den samtida situationen för svensk skönlitteratur ur ett läsarperspektiv.

3. TEORETISKT RAMVERK

Uppsatsen utgår från litteratursociologin. Enligt sociologen Gisèle Sapiro (2023, s. 1, 114) handlar det om att se litteraturen som ett socialt fenomen i stället för att enbart studera texterna. Det innebär, enligt henne, att man analyserar hela den litterära kedjan: från verkets produktion och spridning till hur läsarna slutligen tar emot det. Denna studie bygger på den tanken och fokuserar på hur de läsintresserade estniskspråkiga vuxna möter, konsumerar och integrerar den svenska skönlitteraturen i sin läsvardag.

Som analytiskt ramverk för processen används litteraturforskarna Karl Berglund och Ann Steiners (2024, s. 15–18) modell som kallas det litterära pentagrammet. Den bygger vidare på den klassiska triangeln (författare–verk–läsare) och består i stället av fem delar som påverkar varandra: litteraturen (verket), producenten, mottagaren, samhället och mediet. Genom att tillämpa denna modell kan studien belysa flera olika aspekter av hur svensk litteratur når och tas emot av estniska läsare. Berglund och Steiner har också nyligen påpekat att den nordiska litteratursociologin behöver blicka mer internationellt, i stället för att bara fokusera på det egna landet (*op.cit.*, s. 24). Studien gör just det genom att kartlägga hur svensk litteratur sprids i Estland. Eftersom denna uppsats avgränsas till läsarnas perspektiv och läspraktiker innefattar den inga egna intervjuer med estniska förlag. Förlagens strategier och deras betydelse för hur utbudet formas utgör dock ett högst relevant ämne för framtida forskning.

I detta kapitel presenteras pentagrammets noder inte i någon kronologisk ordning. I stället struktureras framställningen från ett övergripande perspektiv (bokmarknaden) till läsarens individuella nivå. Denna struktur har valts eftersom den möjliggör en logisk progression i analysen: för att kunna förstå och analysera den enskilda läsarens val och upplevelser måste man först kartlägga vilka förutsättningar bokmarknaden skapar och vilka böcker som överhuvudtaget görs tillgängliga för den estniska publiken. I det följande redogörs successivt för producenten och bokmarknaden i Estland (3.1), verket och olika genrer (3.2), mediets betydelse i den digitala sfären (3.3), mottagarens läspraktiker och engagemang (3.4) samt samhället som övergripande kulturell och historisk kontext (3.5).

3.1 Produktion och den estniska bokmarknadens mekanismer

För att förstå hur svensk litteratur tas emot i Estland måste man först titta på hur böckerna hamnar där. I det litterära pentagrammet står noden “producent” (eller produktion) för de personer och institutioner som skapar, väljer ut, översätter och sprider böcker. Det handlar alltså främst om författare och förlag. (Berglund och Steiner, 2024, s. 16–19) Innan en utländsk bok når en estnisk läsare har den redan sorterats och valts ut i flera led. Denna filtreringsprocess påverkar i hög grad estländarnas läsning och litteraturkonsumtion, eftersom publikens valmöjligheter begränsas till de böcker som förlagen bedömer som lönsamma eller relevanta. Den faktiska läsningen speglar därmed bokmarknadens mekanismer lika mycket som läsarnas egna preferenser.

Litteraturforskarna Robbe Vandersmissen och Daan Vandenhoute (2024, s. 97) menar att dagens bokmarknad handlar om att hitta en balans mellan kulturellt värde och ekonomisk vinst. Inom förlagsvärlden beskrivs denna balans ofta som ett möte mellan “börs och katedral” (*op.cit.*, s. 97). Enligt litteraturforskaren Simone Murray (2015, s. 332) fungerar förlagen i detta system som litterära “grindvakter”: deras jobb är att sortera i den enorma mängd böcker som ges ut och bedöma vilka utländska titlar som kommer att sälja bra i hemlandet. Även estniska översättare av svensk litteratur har märkt att dagens förlag styrs allt mer av pengar, vilket påverkar vilka böcker som väljs ut (Arnover *et al.*, 2020, s. 14–15, 24). Dessa val bestämmer direkt vilka svenska författare som ges ut i Estland, och därmed vilken bild de estniska läsarna överhuvudtaget får av svensk litteratur.

När det gäller just översatt litteratur kan man förklara bokmarknaden med hjälp av Sapiros (2023, s. 128–133) teorier om hur litteratur rör sig över nationsgränser. Hon menar att översättning inte bara handlar om språk, det är i stället en social handling som fyller tre viktiga funktioner på den globala marknaden: ekonomiska, kulturella och ideologiska funktioner (*op.cit.*, s. 129). Sapiro påpekar att bokmarknader i mindre språkområden generellt är mycket beroende av översatt litteratur (*op.cit.*, s. 131–133). Eftersom den estniska bokmarknaden är just en sådan, utgör översättningar en stor del av utbudet här. När det gäller svensk litteratur skriver litteraturforskaren Andreas Hedberg (2019, s. 7, 33, 39) att den ekonomiska funktionen handlar om förlagens vinstintresse. Han framhåller att den svenska litteraturexporten har blivit mycket framgångsrik och har vuxit till en stor industri. Estniska förlag ser därför översättningar från svenska, särskilt spänningslitteratur, som trygga och säkra investeringar, vilket leder till ett stort och ständigt utbud av svensk skönlitteratur (Arnover *et al.*, 2020, s. 14).

Beträffande den kulturella funktionen förklarar Sapiro (2023, s. 129) att översättningar skapar ett litterärt utbyte mellan olika länder. För Sveriges del betyder det att böckerna hjälper till att bygga upp det svenska “varumärket” utomlands (Hedberg, 2019, s. 8). Den ideologiska funktionen ska enligt Sapiro inte förstås som statlig propaganda, det handlar i stället om att sprida

en viss världsbild och särskilda värderingar (*op.cit.*, s. 129). Ett exempel på det är den svenska deckartraditionen: där skriver författarna ofta in en stark samhällskritik och pekar på brister i det svenska välfärdssamhället ("folkhemmet") (Arnover *et al.*, 2020, s.19–20).

Att svensk litteratur har en stark ställning i Estland är alltså ingen slump. Det kan ses som ett exempel på den målmedvetna export som Hedberg (2019, s. 7) beskriver, där förlag, agenter och statliga institutioner samarbetar. Han betonar att de litterära agenterna har blivit helt centrala aktörer i denna infrastruktur. Deras professionalisering under 2000-talet har varit avgörande för att omsätta internationella trender till ekonomisk tillväxt för svensk litteratur. (*op.cit.*, s. 29–31) Att denna modell även fungerar på den estniska marknaden bekräftas av estniska översättare (Arnover *et al.*, 2020, s. 16–17).

Sammanfattningsvis är det förlagens strategier, den globala bokmarknaden och den aktiva exporten som styr estniska läsares möte med svensk litteratur. De böcker som estniska läsare i slutändan kan välja bland är ett direkt resultat av producenternas val och prioriteringar.

3.2 Verket och dess genrestatus

När det gäller pentagrammets nod "verket", gör denna studie ingen skillnad i värde mellan olika litterära genrer. Berglund och Steiner (2024, s. 21) förklarar att litteratursociologin intresserar sig för all slags litteratur, inklusive barn-, ungdoms- och populärlitteratur. Analysen utgår därför från vad läsarna faktiskt läser, utan att värdera vissa genrer högre än andra.

Det betyder att klassiker (som Selma Lagerlöf) och känd barnlitteratur (som Astrid Lindgren) ses på samma sätt som modern underhållningslitteratur. Hedberg (2019, s. 16–17) poängterar att barnlitteraturen länge har varit Sveriges mest stabila och framgångsrika litteraturexport; Astrid Lindgren har fungerat som en dörröppnare för svensk litteratur ute i världen. Intressant nog visar statistiken att även om barn- och ungdomslitteraturen står för en mycket stor andel av antalet kontrakt (*ca* 40%), genererar den endast en dryg tiondel av de totala exportintäkterna. Det belyser en spänning mellan genrens kulturella räckvidd och dess ekonomiska värde per enhet. (*op.cit.*, s. 10, 12) Estniska översättare instämmer i att barnlitteraturen fortsätter att spela en mycket viktig roll även för läsarna i Estland (Arnover *et al.*, 2020, s. 18).

Under de senaste årtiondena har svensk litteratur också blivit känd över hela världen genom sina deckare och thrillers, ofta kallade *Nordic noir*. Forskning visar att svensk spänningslitteratur just nu är en stark kraft som dominerar i många digitala boktjänster. (Vandersmissen och Vandenhaute, 2024, s. 98)

Trots deckares starka ställning, särskilt som ljudböcker, finns det tecken på att den internationella bokmarknaden håller på att mättas av den traditionella deckarformeln. Både i

Sverige och bland estniska översättare har man märkt att traditionella deckare har blivit svårare att placera på marknaden (Arnover *et al.*, 2020, s. 19; Hedberg, 2019, s. 28). Enligt Hedberg (2019, s. 28) har svenska agenter särskilt svårt att sälja spänningsromaner med manliga huvudpersoner eftersom förlagen i allt högre grad efterfrågar ett "kvinnligt perspektiv". Denna utveckling hänger enligt honom nära samman med en stark uppgång för genren *feelgood*, som inte är manligt kodad på samma sätt. Även estniska översättare har noterat denna *feelgood*-trend, med författare som Fredrik Backman i spetsen (Arnover *et al.*, 2020, s. 16–17).

Trots att modern underhållning tar stor plats på marknaden, är syftet med denna uppsats att kartlägga vad läsarna faktiskt väljer. Här betraktas därför alla dessa genrer, från klassiker till deckare och *feelgood*-litteratur, som lika viktiga representanter för de verk som de estniska läsarna möter.

3.3 Medium och den digitala litterära sfären

I Berglund och Steiners litterära pentagram är noden "medium" central. De betonar att bokens format, huruvida den konsumeras som tryckt pappersbok, e-bok eller ljudbok, är avgörande för att förstå dagens läskultur. Digitaliseringen har i grunden förändrat hur litteratur når läsarna, vilket gör mediet till en viktig faktor i modern litteratursociologisk forskning. (Berglund och Steiner, 2024, s. 15, 21)

Digitaliseringen påverkar även var böcker diskuteras. För att förstå det använder Murray begreppet "den digitala litterära sfären", vilket syftar på alla de nätplattformar där litteratur idag produceras, sprids och konsumeras. I denna digitala miljö som präglas av sociala medier och interaktivitet har de traditionella gränserna mellan dessa tre faser blivit alltmer suddiga. (Murray, 2015, s. 313; se även Berglund och Steiner, 2024, s. 8)

Idag sker boktips, recensioner och samtal mellan läsare ofta på nätet. Det innebär att professionella kritiker inte längre fungerar som "grindvakter". I stället utmanas de av amatörers engagemang och virala rekommendationer. Både författare och läsare är aktiva i att sprida litteratur i sina egna nätverk, vilket gör att rollerna som producent och konsument flyter samman. (Murray 2015, s. 313, 332)

I denna studie används noden "medium" och Murrays teorier för att kartlägga vilka format estniska läsare föredrar och hur de hittar svensk litteratur. Här samspelar traditionella kanaler, som estniska bibliotek (vilka är mycket viktiga för tillgängligheten), med den digitala litterära sfären. Valet av medium och kanal påverkar direkt vilka böcker målgruppen väljer och hur de hittar rekommendationer i sin vardag.

3.4 Mottagaren: kulturella allätare och emotionella läspraktiker

Den fjärde noden i pentagrammet är "mottagaren". Berglund och Steiner (2024, s. 16–17) konstaterar att begreppet kan inkludera yrkesgrupper som kritiker men betonar också den "vanliga läsarens" roll. Det är just den vanliga läsaren och dennes läspraktiker som står i fokus. I denna studie definieras den vanliga läsaren som engagerade privatpersoner snarare än professionella kritiker. För att teoretiskt förstå de estniska bokkonsumenter som studeras i uppsatsen, krävs perspektiv som fångar deras specifika läsmiljö och beteende. Eftersom de är aktiva i digitala nätverk, till exempel i litteraturgrupper på Facebook, utgör deras miljö ett konkret uttryck för den digitala litterära sfären som introducerades i föregående avsnitt.

Då målgruppen är bred och rymmer alla från filologer till vanliga storläsare som läser allt från äldre klassiker till modern underhållning, kan deras beteende med fördel analyseras genom sociologen Richard A. Petersons (2005) teori om den kulturella allätaren (*cultural omnivore*). Peterson menar att högstatusgrupper (vilket inkluderar respondenterna med hög utbildningsnivå i denna studie – förf. anm.) inte längre fungerar som kulturella "snobbar" som bara konsumerar högkultur. I stället har de blivit kulturella allätare som utövar både högkultur och populärkultur. (*op.cit.*, s. 258–259, 263) Det är värt att notera att Peterson understryker att kulturell omnivoritet i första hand handlar om en ökad bredd i smak och konsumtion, snarare än att individen nödvändigtvis tycker om allt. Det handlar om en öppenhet inför olika genrer som tidigare betraktades som oförenliga. (*op.cit.*, 2005, s. 261) Att läsa både Selma Lagerlöf och svensk spänningslitteratur är ett exempel på detta allätande beteende.

För att förstå varför studiens respondenter läser och hur de relaterar till litteraturen kombineras Petersons teori med litteraturforskaren Rita Felskis tankar. Enligt henne (2017, s. 11) relaterar läsare till litteraturen på olika sätt: till exempel genom att känna igen sig, vilja lära sig något nytt eller fly verkligheten. Vidare förespråkar Felski (*op.cit.*, s. 6) en så kallad postkritisk läsning, vilket innebär att man möter litteraturen med öppenhet och engagemang i stället för med den felsökarmentalitet som ofta präglar traditionell kritik. Genom detta förhållningssätt menar hon att man kan röra sig bortom den skarpa gränsen mellan en naiv, känslösam läsning och en strikt, kritisk läsning (*op.cit.*, s. 11).

I detta perspektiv skapas ett tätt samspel mellan läsaren och boken. Boken är inte bara ett passivt objekt, utan fungerar som en "medaktör" som aktivt påverkar läsarens känslor och skapar starka band (*op.cit.*, s. 10–11). Genom att kombinera Petersons idé om den kulturella allätaren med Felskis tankar om emotionell läsning får man ett verktyg för att förstå respondenternas läspraktiker och deras relation till litteraturen i denna studie.

3.5 Samhället som kontext

Den femte noden i Berglund och Steiners litterära pentagram är "samhället" (2024, s. 16, 18). Det samspelar med de övriga fyra delarna och påverkar allt – från vilka böcker som skrivs och översätts till hur de läses. Litteratursociologi kan definieras som studiet av litteraturen som ett socialt fenomen, där man studerar sambandet mellan litterära texter och det omgivande samhället. (*op.cit.*, s. 11)

För att förstå den svenska litteraturens ställning i Estland bör man fokusera på den långa traditionen av kulturellt utbyte. Enligt översättaren Anu Saluäär (1992/2008, s. 313) har man översatt svensk litteratur till estniska i över hundra år. Denna tradition sträcker sig enligt henne tillbaka till slutet av 1800-talet, och den första översättningen av en svensk författare anses vara Alfred Hedenstiernas (pseudonym Sigurd) berättelse *Õhtupäike (Kvällssolen)* som utkom 1894.

I slutet av januari 2026 fanns det 773 tryckta svenska skönlitterära böcker för vuxna i de estniska bibliotekens gemensamma e-katalog ESTER. Dessutom fanns det 480 barn- och ungdomsböcker. Det ger totalt 1253 böcker. Man måste dock komma ihåg två saker om dessa siffror. För det första innehåller de även böcker av finlandssvenska författare. Dessa faller utanför studiens ramar, eftersom fokus ligger på författare från Sverige och den svenska statens litteraturexport. För det andra gäller siffrorna bara tryckta böcker. Eftersom uppsatsen även behandlar e-böcker och ljudböcker som blir allt mer populära är det faktiska antalet översatta svenska böcker ännu större. Men de många tryckta böckerna visar tydligt att svensk litteratur har en stark och långvarig närvaro i Estland.

Svenskans betydande ställning bekräftas av att svenska år 2018 var det näst mest översatta språket inom skönlitteraturen i Estland, enbart överträffat av engelskan. Trots den större engelskspråkiga utgivningen placerar sig svenskan därmed långt före stora världsspråk som tyska och franska (Arnover *et al.*, 2020, s. 17).

En annan viktig orsak till framgången är stödet från Sverige. Myndigheter som Kulturrådet ger ekonomiska bidrag för att översätta svenska böcker till andra språk (Hedberg, 2019, s. 34–36). Detta ekonomiska stöd är viktigt eftersom estniska förlag ofta inte vågar ta stora ekonomiska risker. Att Sverige aktivt stöder sin litteratur gör det lättare för förlagen att ge ut den. Det finns ett välfungerande system där agenter, förlag och myndigheter (som Svenska institutet och Kulturrådet) arbetar tillsammans för att sprida svensk litteratur utomlands. (Arnover *et al.*, 2020, s. 16, 24)

Svenska böcker tas emot i Estlands samhälle som är vant vid att läsa nordisk litteratur. Det finns en stark tillit till svensk litteratur, och estniska läsare väljer gärna böcker från sina grannländer eftersom de känns kulturellt bekanta. (Arnover *et al.*, 2020, s. 16–17) Allt detta tillsammans gör att svensk litteratur känns både intressant och relevant för den estniska publiken.

4. METOD

I detta kapitel beskrivs hur studien genomfördes. Först presenteras forskningsansatsen och frågeformulärets uppbyggnad; därefter beskrivs datainsamlingen, urvalet samt analysprocessen.

4.1 Forskningsmetod och metodval

Denna uppsats är en empirisk receptionsstudie där datainsamlingen har genomförts med hjälp av en webbaserad enkät. Att studien är empirisk innebär att den baseras på systematiskt insamlade data från verkliga läsare. Enligt litteraturforskarna Karl Berglund och Ann Steiner (2024, s. 16–17), som behandlats mer ingående i teorikapitlet, innebär ett receptionsfokus att intresset riktas mot läsarens roll i den litterära processen och mottagandet av verken. Fokus ligger därmed på hur litteraturen faktiskt tas emot och konsumeras.

Eftersom studien riktar in sig på läsintresserade estniskspråkiga vuxna, valdes en enkätstudie som den mest lämpade metoden. Sociologen och metodforskaren Alan Bryman (2012, s. 233, 658) framhåller att en webbaserad enkät är ett tidseffektivt och ekonomiskt sätt att nå ett stort och geografiskt spritt urval. Han poängterar vidare att detta krävs för att kunna belysa målgruppens inställningar på ett tillförlitligt sätt. Metoden valdes även för att den möjliggör en bred kartläggning av allmänna läsvanor som annars vore svåra att komma åt genom exempelvis intervjuer.

För att få en så komplett överblick som möjligt tillämpas en mixad metod (kvantitativ och kvalitativ). Enligt Bryman (*op.cit.*, s. 624, 628, 633) identifierar den kvantitativa delen generella mönster i det stora materialet, medan kvalitativa öppna frågor ger en mer nyanserad bild av respondenternas egna ord och spontana tankar om svensk skönlitteratur. Han påpekar även att kvalitativa data görs mätbara genom att man sorterar de öppna svaren i teman, vilket ger ett mångsidigare resultat än vad enbart siffror kan erbjuda.

Enkätens utformning baseras praktiskt på de litteratursociologiska perspektiv som presenterats i teorikapitlet: sociologen Gisèle Sapiros litterära kedja och Berglund och Steiners litterära pentagram. Eftersom modellerna omfattar hela det litterära systemet täcker frågorna mer än enbart författare och verk; de inkluderar även mediets roll (exempelvis e-böcker och ljudböcker) samt bokens spridning, det vill säga hur respondenterna navigerar i utbudet för att hitta svensk litteratur.

4.2 Frågeformulärets utformning och struktur

Som metodologiskt bakgrundsmaterial studerades frågeformuläret för den nationella studien *Eestlane loeb 2025* (Lauristin, 2026), vilket tillhandahölls av Estlands nationalbibliotek. Denna kartläggning fungerade som en referens för hur frågor om allmänna läsvanor och demografi kan struktureras för att resultaten ska kunna jämföras med nationell statistik. De frågor som specifikt berör receptionen av svensk skönlitteratur i föreliggande studies enkät (se bilaga 1) utformades dock självständigt.

Denna enkät genomfördes anonymt via plattformen Google Forms utan insamling av personuppgifter. Den bestod av totalt 19 frågor (16 slutna och 3 öppna) samt halvöppna svarsalternativ som gav respondenterna möjlighet att formulera egna svar. Den första frågan fungerade som ett filter: personer som inte läser skönlitteratur dirigerades direkt till de avslutande bakgrundsfrågorna. Ett liknande filter användes senare för respondenter som inte hade läst svensk skönlitteratur under den aktuella tidsperioden.

Efter den inledande filtreringsfrågan var de resterande frågorna uppdelade i tre tematiska delar:

- **Del I** behandlade allmänna läsvanor (språk, format och genrer) samt den svenska skönlitteraturens roll i dessa.
- **Del II** fokuserade på svensk skönlitteratur (senaste kontakt, förväntningar, kännedom om författare och upplevd tillgång till översättningar). Delen inleddes med en fråga om läsning under de senaste 2–3 åren för att underlätta respondenternas minnesprocess.
- **Del III** innehöll sociodemografiska bakgrundsfrågor gällande kön, ålder, utbildningsnivå, modersmål och bostadsort.

Att bakgrundsfrågorna placerades sist var ett medvetet val. Enligt sociologerna och metodforskarna Don A. Dillman, Jolene D. Smyth och Leah Melani Christian (2014, kap. 7) bör ett frågeformulär inledas med engagerande ämnesfrågor som är direkt kopplade till studiens syfte. De menar att detta väcker intresse och ökar sannolikheten för att respondenterna fullföljer hela enkäten.

4.2.1 Urval av författarskap

För att mäta författarkännedomen inkluderades 12 målmedvetet utvalda namn som speglar den svenska litteraturens bredd och synlighet i Estland. Urvalet baseras på försäljningsstatistik (bokhandlarna Apollo, Varrak), utlåningsdata (biblioteksportalen MIRKO), Jüri Talvets

litteraturhistoriska verk *Maailmakirjandus muinasajast tänapäevani: ajalooline ülevaade. III, Lääne kirjandus realismist tänapäevani* (Världslitteratur från forntid till nutid: en historisk översikt. III, Västerländsk litteratur från realismen till nutid) samt den professionella diskussionen bland översättare av svensk litteratur i artikeln “Nüüd rootslased tulevad mürinal kõik...” (min översättning: “Nu dundrar svenskarna in allesammans...”) från Estniska författarförbundets översättarsektions årsbok *Tõlkija Hää* (Översättarens röst) (2020).

För att ge en representativ bild delades de utvalda namnen in i följande kategorier:

- **Den litterära kanonen och dramatik:** August Strindberg och Selma Lagerlöf företräder den klassiska litteraturen. Strindberg representerar även dramatiken, medan Lagerlöf står för tidlösa verk.
- **Lyrik och höglitteratur:** Karin Boye, Tomas Tranströmer och Pär Lagerkvist valdes för att mäta kännedomen om höglitterära författarskap med stor betydelse även utanför prosan.
- **Samtida prosa och moderna framgångar:** Fredrik Backman, Jonas Jonasson, Mikael Niemi och Per Olov Enquist inkluderades utifrån sin starka närvaro på försäljningslistorna eller sitt stora genomslag inom den samtida prosan.
- **Kriminalgenren (*Nordic noir*):** Camilla Läckberg och Lars Kepler representerar en genre som enligt utlånings- och försäljningsstatistik utgör en betydande del av svensk litteraturexport till Estland.
- **Barn- och ungdomslitteratur:** Martin Widmark valdes som representant för den moderna barnlitteraturen, som i statistiken från MIRKO och bokhandlarna visar på en hög efterfrågan. Även Lagerlöf (via Nils Holgerssons böcker) kan härledas till denna kategori.

Astrid Lindgren exkluderades medvetet då hon antogs vara allmänt känd; därmed skiftades fokus till andra författarskap för att få en mer nyanserad bild av respondenternas kunskaper. För att skilja på aktiv kunskap, passiv kännedom och ingen kännedom mättes resultaten slutligen via en tregradig skala: “har läst författaren”, “känner till namnet” eller “känner inte till författaren”.

4.2.2 Spontan och assisterad kännedom

De öppna frågorna var frivilliga, vilket gjorde att de som ville kunde skriva mer utförligt, medan de som inte ville kunde hoppa över dem. För att säkerställa att svaren verkligen mätte spontan kännedom placerades frågan om spontana associationer medvetet före tabellen med givna namn, och på en separat sida i frågeformuläret. På så sätt framkom vad respondenterna kom ihåg helt

själva (spontan kännedom). Den fördefinierade namnlistan visade i stället vilka författare de kände igen när de fick färdiga svarsalternativ (assisterad kännedom). Tillsammans gav dessa två metoder en översiktlig bild av vad respondenterna faktiskt vet om svenska författare.

4.3 Datainsamling och dataanalys

Målgruppen utgjordes av läsintresserade estniskspråkiga vuxna, i Estland och utomlands. I månadsskiftet februari–mars 2026 pilottestades frågeformuläret av sex personer. Utifrån deras feedback åtgärdades tekniska problem, vissa svarsalternativ justerades och en delfråga lades till. Testsvaren exkluderades från den slutliga analysen.

Enkäten var öppen i 16 dagar (4–19 mars 2026). Inbjudan publicerades två gånger men då merparten av svaren inkom direkt efter den första publiceringen och antalet nya svar därefter snabbt avtog, bedömdes tidsperioden vara fullt tillräcklig för att samla in representativa data.

I studien användes ett icke-sannolikhetsurval, specifikt en kombination av bekvämlighetsurval och självselektat urval (Bryman, 2012, s. 201–202). Bekvämlighetsurvalet innebar att enkäten spreds via lättillgängliga nätverk och relevanta intressegrupper i sociala medier. Enkäten distribuerades i Facebook-gruppen “Lugemise väljakutse” (“Läsutmaning” – min översättning) och i en grupp för tidigare kurskamrater i svensk filologi samt på den egna profilen där majoriteten av kontakterna utgörs av estniska filologer och deras vänner. Samtidigt var urvalet självselektat, vilket innebär att deltagarna själva valde att delta efter att ha sett inbjudan.

Valet av dessa kanaler gjordes medvetet utifrån studiens syfte och forskningsfrågor. Enligt Bryman (2012, s. 202) bör urvalet styras av dess relevans för studiens syfte. Facebook-gruppen valdes eftersom medlemmarna är intresserade av böcker; spridningen i det egna nätverket nådde en relativt stor grupp litteraturintresserade. Sättet gjorde det möjligt att samla in många bra svar från vana läsare. För att göra urvalet ännu mer passande började enkäten med en filterfråga om läsvanor, vilket säkerställde att alla deltagare var lämpliga för studien.

Urvalet har dock vissa begränsningar. Eftersom det är ett icke-sannolikhetsurval representerar det inte hela målgruppen (läsintresserade estniskspråkiga vuxna). Därför kan resultaten inte generaliseras statistiskt till hela gruppen (Bryman, 2012, s. 187–188). Eftersom enkäten spreds via sociala medier, huvudsakligen via en läsgrupp, nåddes naturligtvis inte personer som inte använder dessa plattformar. Även om metoden gav ett rikare material, består deltagarna av en ganska lik grupp bokintresserade personer. Det insamlade materialet bör därför ses som en bild av en specifik “litterär sfär” (t.ex. Murray, 2015), snarare än en allmän bild av den genomsnittliga estniska läsaren. Trots att statistisk generalisering inte är möjlig, bedöms urvalet ändå väl spegla den

faktiska kärnmålgruppen för bokmarknaden i Estland (jfr Lauristin, 2026). Det gör att studien kan antas ha god överförbarhet (*transferability*) till liknande grupper av litteraturintresserade läsare (se Bryman, 2012, s. 390, 392).

Enkäten skapades och administrerades via verktyget Google Forms som automatiskt samlade in respondenternas svar i ett kopplat kalkylblad (Google Sheets). Det insamlade materialet analyserades därefter med hjälp av både kvantitativa och kvalitativa metoder för att besvara studiens forskningsfrågor. Analysprocessen inleddes med en systematisk genomgång av data. Rent praktiskt innebär det bland annat att uppenbart irrelevanta inmatningar i de öppna textfälten, till exempel när respondenter endast hade fyllt i ett bindestreck (-) på en icke-obligatorisk fråga, rensades bort.

Därefter genomfördes en datatvätt där de öppna svaren korrigerades och standardiserades. Eftersom respondenterna fick skriva in författarnamn och boktitlar fritt förekom olika stavningar och felstavningar. Till exempel slogs svar som "Astrid Lingren" (utan d) samman under det korrekta namnet "Astrid Lindgren" så att programmet kunde räkna dem som en och samma variabel. I vissa fall hade respondenter endast angett författarens efternamn. Om det fanns flera svenska författare med samma efternamn (till exempel Astrid, Torgny eller Barbro Lindgren), analyserades respondentens övriga svar för att kunna härleda vilken specifik författare som avsågs. På samma sätt förenhetligades olika varianter av samma boktitel, och vid behov kompletterades verken med författarens namn för tydlighetens skull.

När materialet var rensat och kodat genomfördes den kvantitativa analysen med deskriptiv statistik, vilket innebär att materialet sammanfattas och beskrivs genom frekvenser och procentuella fördelningar för att synliggöra mönster i det insamlade urvalet (Rootalu, 2014).

Den kvalitativa analysen av de öppna svaren genomfördes som en kvalitativ innehållsanalys, vilket är en metod för att systematiskt klassificera textdata i kategorier (Humble och Mozelius, 2022). Studien tillämpade en induktiv ansats, där kategorierna skapades utifrån respondenternas faktiska svar. Processen innebär att materialet gicks igenom systematiskt, kodades och grupperades i deskriptiva kategorier. Det skedde genom att återkommande nyckelord identifierades och slogs ihop. Till exempel sammanfördes svar som nämnde specifika karaktärer eller författare, såsom "Pippi" eller "Astrid Lindgren", under kategorin "Barnlitteratur", medan associationer till specifika genrer (till exempel "deckare") bildade egna kategorier. Syftet med detta var att ge en strukturerad översikt av svaren utan att eftersträva djupare underliggande tolkningar (Humble och Mozelius, 2022).

4.4 Respondenternas profil

Enkäten besvarades av totalt 191 personer. I detta avsnitt presenteras respondenternas sociodemografiska profil utifrån enkätens avslutande bakgrundsfrågor (del III, frågor 14–18). Fördelningen avseende kön, ålder, utbildning och bostadsort redovisas i diagrammen nedan.

4.4.1 Kön

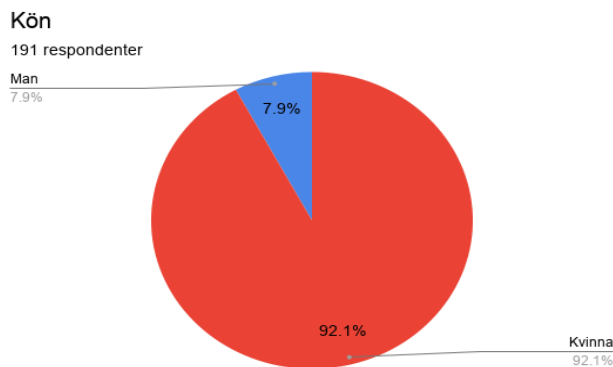

Diagram 1. Respondenternas kön.

Som framgår av diagram 1 domineras urvalet tydligt av kvinnor (92,1%, 176), medan män utgör 7,9% (15). Denna dominans förklaras av att kvinnor generellt konsumerar mer kultur och läser böcker i högre utsträckning än män, ett mönster som även bekräftas av den nationella lässtudien 2025 (Lauristin, 2026, s. 24).

4.4.2 Ålder

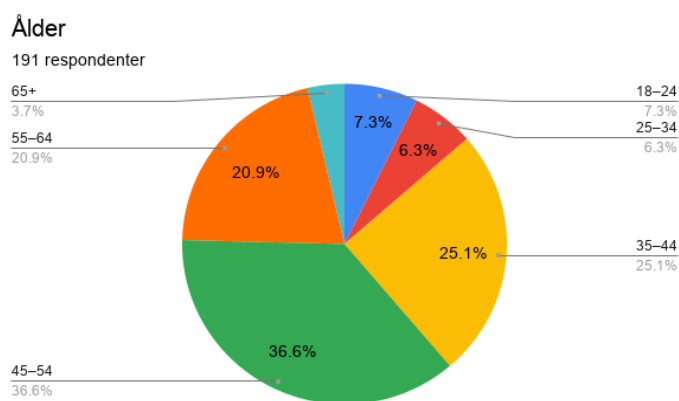

Diagram 2. Respondenternas ålder.¹

¹ Summan kan avvika från 100% på grund av avrundning.

Enligt diagram 2 ligger åldersfördelningens tyngdpunkt på spannet 35–64 år som tillsammans utgör över 82% av urvalet. Den enskilt största gruppen är 45–54 år (36,6%, 70), följt av 35–44 år (25,1%, 48) och 55–64 år (20,9%, 40). Övriga ålderskategorier har en betydligt lägre representation: under 25 år utgör 7,3% (14), 25–34 år utgör 6,3% (12) och över 65 år endast 3,7% (7).

Dominansen i åldrarna 35–64 år kan främst förklaras av datainsamlingsmetoden. Eftersom enkäten spreds huvudsakligen via Facebook (särskilt i läsgruppen och i författarens eget nätverk) speglar resultatet både plattformens och just denna litteraturgrupps demografi. I Estland består Facebooks aktiva användare idag till stor del av medelålders personer, medan yngre ofta föredrar andra sociala medier. Att andelen respondenter över 65 år är så pass låg förklaras i sin tur av att denna grupp generellt är mindre aktiv på internet och mer sällan deltar i digitala enkäter.

4.4.3 Modersmål

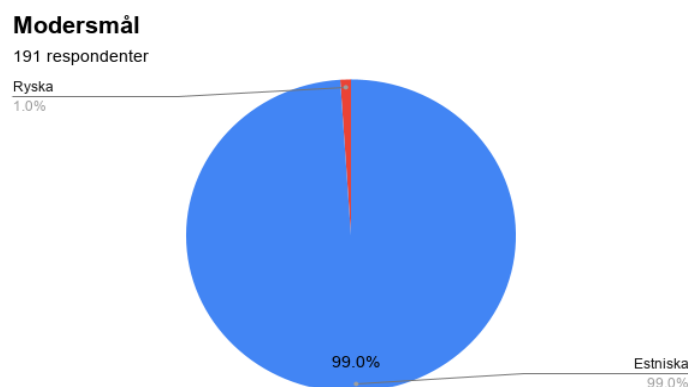

Diagram 3. Respondenternas modersmål.

Resultaten i diagram 3 visar att urvalets språkliga bakgrund är mycket homogen: 99% (189) har estniska som modersmål och 1% (2) har ryska. Denna dominans beror sannolikt på enkätens distribution. Även om målgruppen formellt omfattade alla estniskspråkiga vuxna, oberoende av modersmål, spreds formuläret primärt via estniskspråkiga digitala kanaler som till övervägande del består av personer med estniska som förstaspråk.

4.4.4 Utbildningsnivå

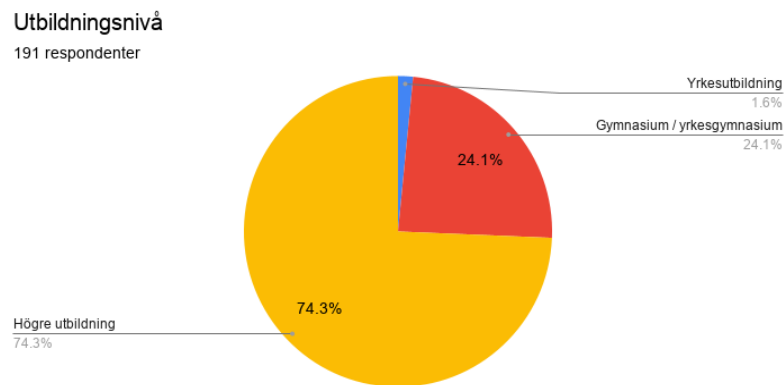

Diagram 4. Respondenternas utbildningsnivå.

Som diagram 4 illustrerar är respondenternas utbildningsnivå generellt hög: 74,3% (142) har högre utbildning, 24,1% (46) har gymnasieutbildning eller yrkesinriktad gymnasieutbildning och 1,6% (3) har yrkesutbildning. Variabeln inkluderades då utbildningsnivå ur ett litteratursociologiskt perspektiv är en avgörande faktor för läsvanor och kulturell konsumtion. Att nästan tre fjärdedelar är högutbildade innebär att resultaten främst speglar en specifik del av befolkningen. Det är väntat, då tidigare estniska studier visar att just högutbildade kvinnor läser mest. Personer med akademisk bakgrund är ofta överrepresenterade i litteraturintresserade grupper, vilket även bidrar till att förklara respondenternas goda författarkännedom och förmåga att läsa på flera språk.

4.4.5 Bostad

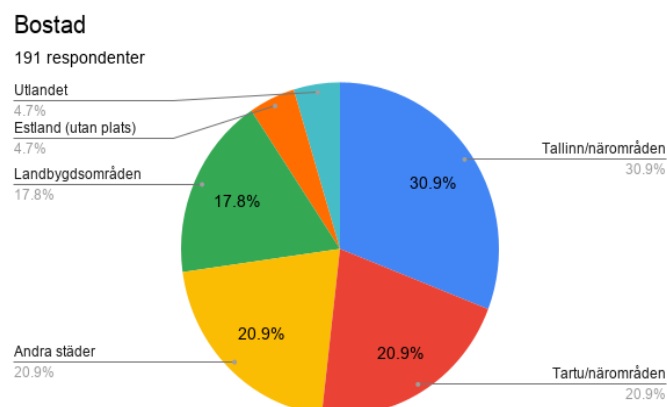

Diagram 5. Respondenternas bostad.²

² Summan kan avvika från 100% på grund av avrundning.

Eftersom bostadsort samlades in via en öppen fråga, kodades svaren i sex regionala kategorier. Tallinn och Tartu med närområden behandlades separat i egenskap av landets främsta kultur- och utbildningscentrum. Svar som angav mindre orter eller län (t.ex. Harjumaa och Tartumaa) klassificerades som landsbygd.

Som diagram 5 visar bor över hälften (51,8%, 99) av respondenterna i eller nära dessa två städer (Tallinn 30,9%, 59; Tartu 20,9%, 40). Övriga är bosatta i andra städer (20,9%, 40) eller på landsbygden (17,8%, 34). Ett fåtal bor utomlands (4,7%, 9) eller angav endast Estland (4,7%, 9). Även om storstäder har bäst fysiskt litteraturutbud, visar andelen på *cirka* 39% från övriga landet att litteraturintresset är geografiskt utbrett. Detta förklaras sannolikt av Estlands starka biblioteksnätverk samt ökad tillgång till e-böcker och ljudböcker.

5. ANALYS OCH RESULTAT

I detta kapitel presenteras resultaten av enkäten i relation till uppsatsens forskningsfrågor. För att skapa en logisk struktur följer redovisningen frågeformulärets tematiska indelning. Kapitlet inleds med en analys av respondenternas läsfrekvens (fråga 1). Därefter analyseras de allmänna läsvanorna utifrån enkätens första del (frågorna 2–5), och slutligen fokuserar analysen mot läsarnas relation till den svenska skönlitteraturen baserat på enkätens andra del (frågorna 6–13).

5.1 Inledande filtrering: läsfrekvens

För att kartlägga respondenternas förhållande till skönlitteratur behandlades inledningsvis deras allmänna läsvanor (Fråga 1: *Hur ofta brukar du läsa (eller lyssna på ljudböcker) skönlitteratur?*³). Syftet med frågan var tudelat: att fastställa urvalets generella läsintresse samt att fungera som en filterfråga för att garantera att den efterföljande analysen baseras på faktiska litteraturkonsumenter.

Diagram 6. Respondenternas läsfrekvens.

Resultaten i diagram 6 visar att urvalet består av mycket aktiva läsare. Av totalt 191 respondenter läser en stor majoritet skönlitteratur regelbundet: hela 82,2% (157) uppger att de läser minst en gång i veckan. Om man inkluderar dem som läser minst en gång i månaden (7,9%, 15), uppvisar över 90% av urvalet en regelbunden läsvana. Övriga respondenter läser mer sällan: över ett par månader (2,1%, 4), några gånger om året (2,6%, 5) eller mindre ofta än en gång om året (1,0%, 2).

³ Alla enkätfrågor, svarsalternativ och öppna svar från respondenterna som presenteras i denna uppsats har översatts från estniska till svenska av författaren.

De 8 personer (4,2%) som uppgav att de inte läser skönlitteratur alls, slussades enligt enkätens logik direkt vidare till de avslutande demografiska frågorna. Eftersom denna lilla grupp uppvisade en demografisk mångfald gällande ålder, utbildningsnivå och bostadsort, bedöms bortfallet inte snedvrída studiens resultat systematiskt. Därmed baseras den fortsatta analysen uteslutande på de 183 respondenter som har en befintlig läsvana.

Den höga läsfrekvensen indikerar att studien framgångsrikt har nått målgruppen: den del av befolkningen som konsumerar mest litteratur. Detta stärker studiens validitet eftersom det är just dessa aktiva läsare som genom sina val, köp och bibliotekslån i hög grad kan forma den svenska litteraturens mottagande och ställning i Estland.

5.2 Del I: allmänna läsvanor

Denna del bygger på svaren från de 183 respondenter som uppgav att de läser skönlitteratur. Utifrån enkätens frågor 2–5 (del I) kartlägger avsnittet urvalets generella läsvanor för att skapa en bredare förståelse för deras litteraturkonsumtion.

5.2.1 Lässpråk

För att kartlägga i vilken utsträckning respondenterna är beroende av översättningar kontra förmågan att läsa på originalspråk eller andra utländska språk, granskades deras val av lässpråk (Fråga 2: *På vilket språk läser eller lyssnar du på skönlitteratur?*).

Diagram 7. Respondenternas lässpråk. ⁴

Som framgår av diagram 7 är estniska det helt dominerande språket, vilket används av nästan samtliga deltagare (99,5%, 182). Engelska är det näst vanligaste språket och läses av nästan hälften

---

⁴ Eftersom respondenterna kunde välja flera alternativ överstiger den totala andelen 100%.

av respondenterna (49,7%, 91), medan ryska används av 4,9% (9). Ett särskilt relevant resultat för denna studie är förekomsten av andra europeiska språk, i synnerhet de nordiska. Trots att svenska inte är ett av de stora språken i Estland uppger 6% (11) att de läser skönlitteratur på svenska. Andra nämnda språk inkluderar finska (5,5%, 10), tyska (3,8%, 7), franska (1,6%, 3), ungerska (1,1%, 2) och norska (1,1%, 2) samt enstaka svar för italienska, isländska och vöro.

Denna språkliga bredd indikerar att en ansenlig del av urvalet kan tillgodogöra sig nordisk och europeisk litteratur oberoende av estniska översättningar. Det är värt att notera att en mindre undergrupp läser på flera nordiska språk, till exempel svenska och norska (och/eller isländska). Resultaten tyder på att svensk litteratur når två huvudsakliga mottagargrupper: en stor majoritet som är beroende av estniska översättningar, och en mindre grupp som läser direkt på originalspråket. Dessutom innebär den höga andelen engelskläsare (ca 50%) att svenska internationella bästsäljare sannolikt kan nå den estniska läsaren via engelska utgåvor innan en estnisk översättning ges ut.

5.2.2 Form

För att förstå litteraturens materiella villkor i enlighet med det litterära pentagrammets mediumaspekt (Berglund och Steiner, 2024), belystes respondenternas föredragna format för litteraturkonsumtion (Fråga 3: *I vilken form konsumerar du vanligtvis skönlitteratur?*).

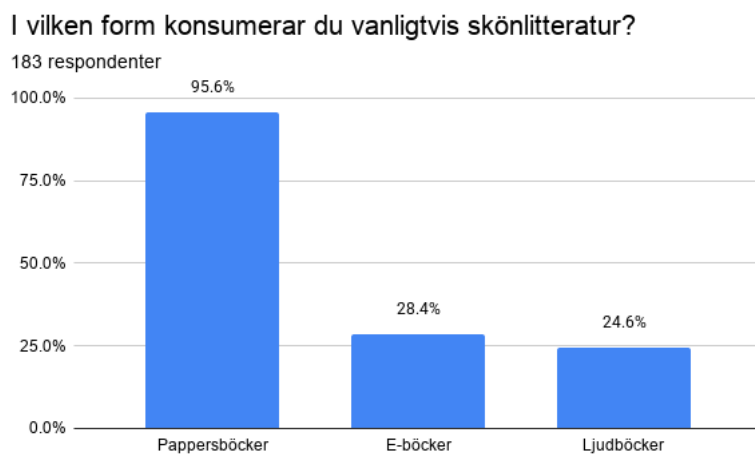

Diagram 8. Respondenternas val av format.⁵

Enligt diagram 8 dominerar pappersboken starkt, trots en pågående digitalisering: hela 95,6% (175) uppger att de vanligtvis läser fysiska böcker. Denna dominans kan sannolikt kopplas till urvalets ålder (främst 35–64 år) eftersom denna generation har vuxit upp med fysiska böcker vilket skapat djupt rotade läsvanor. Då enkäten besvarades digitalt handlar preferensen för pappersböcker

---

⁵ Eftersom respondenterna kunde välja flera alternativ överstiger den totala andelen 100%.

troligtvis mer om ett behov av skärmfri läsning än om bristande digital kompetens. Samtidigt har digitala format vunnit mark: 28,4% (52) läser e-böcker och nästan var fjärde respondent (24,6%, 45) lyssnar på ljudböcker. Då flera svarsalternativ kunde anges, tyder resultaten på en utbredd vana att kombinera traditionell läsning med digitala lösningar.

Denna flexibilitet i konsumtionsmönster visar att det finns flera vägar för spridningen av (svensk) litteratur. Att ungefär en fjärdedel av respondenterna generellt konsumerar ljudböcker understryker formatets växande betydelse; en svensk bok som ges ut som ljudbok på den estniska marknaden möter därmed redan en etablerad målgrupp. Samtidigt bekräftar pappersbokens överväldigande ställning att det fysiska formatet alltså utgör navet i den estniska litteraturkonsumtionen.

5.2.3 Föredragna litterära genrer

För att kartlägga urvalets litterära smak ställdes frågan om föredragna genrer (Fråga 4: *Vilken typ av skönlitteratur föredrar du vanligtvis?*). Syftet var att skapa en förståelse för vilken typ av litteratur som lockar målgruppen och därmed lägga en grund för analysen av deras specifika litteraturval.

Vilken typ av skönlitteratur föredrar du vanligtvis?

183 respondenter

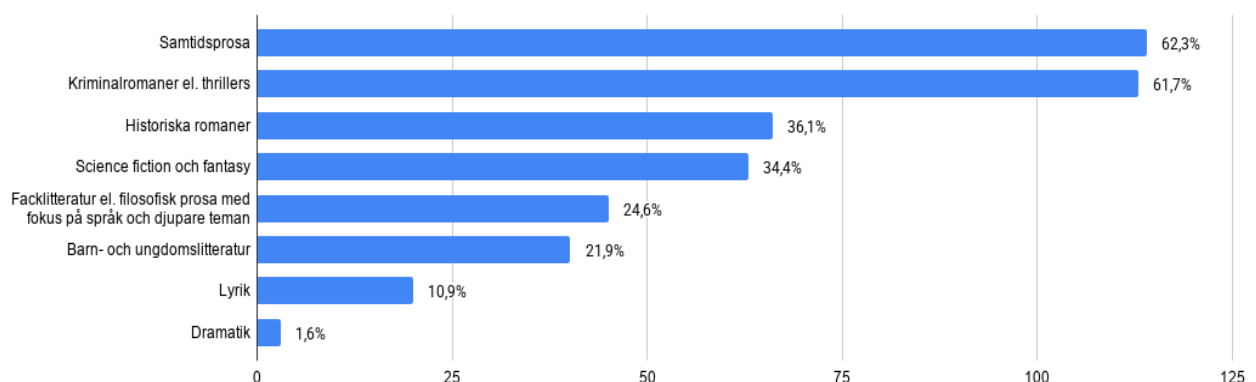

Diagram 9. Respondenternas föredragna litterära genrer. ⁶

Som framgår av diagram 9 dominerar två genrer tydligt: samtidsprosa (62,3%, 114) och kriminalromaner/thrillers (61,7%, 113). Att samtidsprosan toppar listan speglar troligen den högutbildade, kvinnliga målgruppens intresse för samhällsreflekterande fiktion. Deckarnas jämnhøga popularitet visar samtidigt på en stark mottaglighet för spänning – ett viktigt fynd eftersom svensk litteratur internationellt starkt förknippas med just *Nordic noir*.

---

⁶ Eftersom respondenterna kunde välja flera alternativ överstiger den totala andelen 100%.

Därefter följer historiska romaner (36,1%, 66) samt *science fiction* och *fantasy* (34,4%, 63). Nästan var fjärde (24,6%, 45) läser filosofisk prosa, och drygt en femtedel (21,9%, 40) föredrar barn- och ungdomslitteratur. Lyrik (10,9%, 20) och dramatik (1,6%, 3) utgör de minst lästa genrerna. Fritextsvaren under alternativet “Övrigt” genererade endast enstaka nyckelord: kärleksromaner, reseskildringar och dokumentärprosa, vilka inte utgör någon statistiskt signifikant andel.

Resultaten visar att urvalet har en bred och varierad litteratursmak. Att respondenterna läser både ren underhållning, som deckare, och mer krävande litteratur, som filosofisk prosa och lyrik, stämmer väl överens med Petersons begrepp “kulturella allätare”, som diskuterades i uppsatsens teoretiska ramverk (se avsnitt 3.4). Denna gränsöverskridande läsning kan även förstås utifrån Rita Felskis teorier om emotionella läspraktiker som presenterades i samma avsnitt: läsarna drivs av olika behov och söker både spännande verklighetsflykt och emotionell igenkänning. Eftersom svensk skönlitteratur internationellt sett har en mycket stark ställning inom just spänningslitteratur och samtidsprosa (Hedberg, 2019, s. 14–15, 27–28), indikerar respondenternas preferenser en hög potential för den svenska litteraturen hos denna målgrupp. Hur detta intresse tar sig uttryck i deras faktiska val av svenska författare analyseras vidare i kapitel 5.3.

5.2.4 Den svenska skönlitteraturens omfattning i läsningen

Som avslutning på del I ställdes frågan om den svenska litteraturens andel (Fråga 5: *Hur mycket av den skönlitteratur du läser eller lyssnar på är svensk skönlitteratur?*). Syftet var att fastställa hur starkt fäste svensk litteratur har hos läsarna inför den efterföljande analysen.

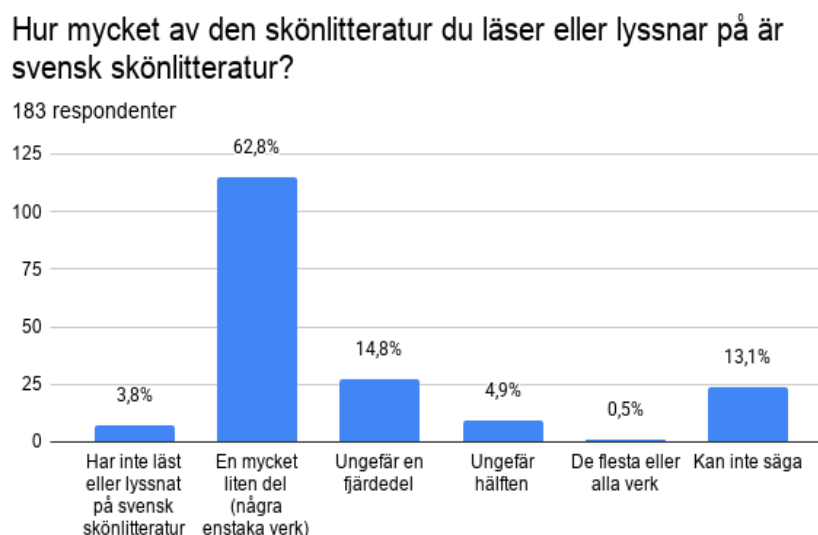

Diagram 10. Andelen svensk litteratur i respondenternas läsning.

Resultaten i diagram 10 indikerar att svensk skönlitteratur läses av många, men att den sällan utgör den huvudsakliga delen av läsningen. En större del, 62,8% (115), uppger att den utgör en liten del, ungefär några enstaka verk per år. Att den svenska andelen är relativt blygsam är dock förväntat, då den estniska bokmarknaden är bred och erbjuder ett stort utbud av såväl inhemsk litteratur som översättningar från en rad olika språkområden.

Samtidigt finns en aktiv grupp (14,8%, 27) där svenska verk står för ungefär en fjärdedel av den totala läsningen. En mindre andel (4,9%, 9) uppger att hälften av deras läsning är svensk. Eftersom endast 3,8% (7) aldrig har läst svensk skönlitteratur, betyder det att över 95% av de aktiva läsarna har minst viss kontakt med den svenska litteraturen.

Att 13,1% (24) svarade "vet ej" indikerar att författarens nationalitet eller bokens originalspråk ofta spelar en underordnad roll vid bokvalet. Läsarna tenderar i stället att välja böcker utifrån andra kriterier, som exempelvis genre eller rekommendationer, och reflekterar helt enkelt inte alltid över varifrån författaren kommer.

5.3 Del II: fokus på svensk skönlitteratur

I denna del analyseras de 183 aktiva läsarnas kännedom om, förväntningar på och inställning till svensk skönlitteratur (del II, frågor 6–13). För att skapa en tematisk och logisk struktur presenteras resultaten inte strikt i frågeformulärets numeriska ordning. Exempelvis analyseras läsarnas allmänna förväntningar (fråga 7) före den faktiska och aktuella läsningen (frågor 6, 6.a), då detta skapar en bättre analytisk grund för att förstå deras specifika litterära val.

5.3.1 Attityder till och förväntningar på svensk litteratur

För att förstå vad som driver respondenterna att välja svensk skönlitteratur behandlas deras förväntningar (Fråga 7: *Vad förväntar du dig av svensk skönlitteratur?*). Deltagarna fick ange upp till tre egenskaper som de i första hand förknippar med, eller efterfrågar hos, svenska litterära verk.

Vad förväntar du dig av svensk skönlitteratur?

183 respondenter

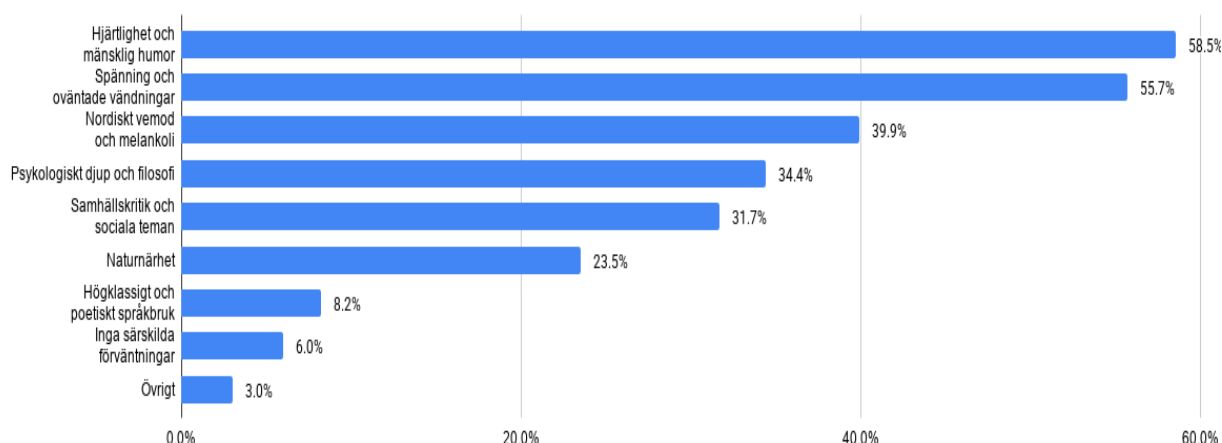

Diagram 11. Respondenternas förväntningar på svensk skönlitteratur.

Diagram 11 visar att det mest populära alternativet var “hjärtlighet och mänsklig humor”, vilket valdes av 58,5% (107). Tätt därefter följde förväntningar på “spänning och oväntade vändningar” med 55,7% (102).

Detta indikerar att svensk litteratur har en tydlig dubbelroll i respondenternas läsarmedvetande, vilket speglar hur Sverige framgångsrikt har exporterat två skilda litterära varumärken. Som tidigare nämnts bygger den svenska litteraturexporten i hög grad på just dessa två grenar: å ena sidan den trygga, humanistiska traditionen från Astrid Lindgren till modern *feelgood* (se Hedberg, 2019, s. 17, 27–28) och å andra sidan mörk spänning och samhällskritik genom *Nordic noir* (*op.cit.*, s. 14, 27).

Dessa förväntningar överensstämmer väl med de estniska läsvanorna i stort. Som tidigare konstaterats utgörs den mest aktiva läsargruppen av välutbildade kvinnor (Lauristin, 2026, s. 20), för vilka skönlitteratur, i synnerhet spänningsromaner, utgör det främsta valet (*op.cit.*, s. 44–45). Att den svenska litteraturen erbjuder både spänning och psykologiskt djup innebär därmed att den svarar nästintill perfekt mot den estniska målgruppens preferenser.

Andra framträdande förväntningar var “nordiskt vemod och melankoli” (39,9%, 73) samt “psykologiskt djup och filosofi” (34,4%, 63). Den etablerade svenska traditionen av samhällskritik efterfrågades av 31,7% (58). Dessutom är det värt att notera att nästan var fjärde respondent (23,5%, 43) förknippar böckerna med “närlighet till naturen”, vilket understryker den nordiska naturens roll som en viktig stämningsskapare.

Endast 8,2% (15) prioriterade ett “högklassigt och poetiskt språk”. Eftersom de flesta läser böckerna i estnisk översättning (se avsnitt 5.2.1) är det logiskt att själva innehållet (handling,

karaktärer och stämning) väger tyngre än originalets språkliga form. Vidare uppgav 6,0% (11) att de saknade specifika förväntningar. För dessa läsare är författarens nationalitet sannolikt av underordnad betydelse, vilket återigen pekar på att den svenska litteraturen utgör en naturlig och integrerad del av det allmänna bokutbudet.

I de öppna svaren ("Övrigt") framkom även några enskilda, kompletterande perspektiv. En respondent uppskattade den kulturella närheten och förväntade sig "bekanta platser och en liknande kultur", medan en annan efterfrågade "frisinnighet och mod att ärligt analysera allvarliga eller tabubelagda ämnen". Ytterligare en läsare valde svenska böcker i syfte att upprätthålla sina språkkunskaper. Dessa svar belyser att drivkrafterna bakom läsningen även rymmer djupare sociokulturell identifikation, intellektuell öppenhet och personlig språkutveckling.

5.3.2 Aktuell läsning av svensk skönlitteratur

För att belysa hur respondenternas intresse omsätts i praktiken, kartlades deras aktuella konsumtion av svensk skönlitteratur under de senaste åren (Fråga 6: *Har du läst eller lyssnat på svensk skönlitteratur under de senaste två eller tre åren?*). Syftet med frågan var att se om de som är intresserade av svensk litteratur också faktiskt konsumerar den regelbundet. Detta ger en tydligare bild av hur aktuell och levande den svenska litteraturen är hos målgruppen idag.

Av diagram 12 framgår att en majoritet, 76,5% (140), har en aktuell och återkommande kontakt med svensk litteratur. Samtidigt svarade 7,1% (13) "nej", medan 16,4% (30) var osäkra. Den relativt stora andelen osäkra bekräftar återigen mönstret från föregående avsnitt: för många läsare är ursprungslandet inte det primära, utan fokus ligger snarare på bokens innehåll.

De 140 respondenter som svarade “ja” fick i en öppen följdfråga namnge specifika svenska verk de nyligen läst (Fråga 6.a: *Namnge de verk av svenska skönlitterära författare som du nyligen har läst eller lyssnat på.*). Syftet var dels att jämföra de faktiska läsvalen med respondenternas tidigare uttryckta förväntningar, dels att kartlägga vilka svenska författare och verk som är mest aktuella idag.

Trots att frågan explicit efterfrågade specifika verk valde en betydande del av respondenterna att enbart ange författarnamn. Detta indikerar att läsare ofta identifierar sin aktuella konsumtion utifrån ett helt författarskap snarare än utifrån enskilda titlar. För att hantera detta svarsmönster och möjliggöra en konsekvent analys av de övergripande litterära trenderna har fritextsvaren från de 139 personer som angav konkreta uppgifter grupperats utifrån författare. De författarskap som nämndes mest frekvent som aktuell läsning sammanställs i diagram 13.

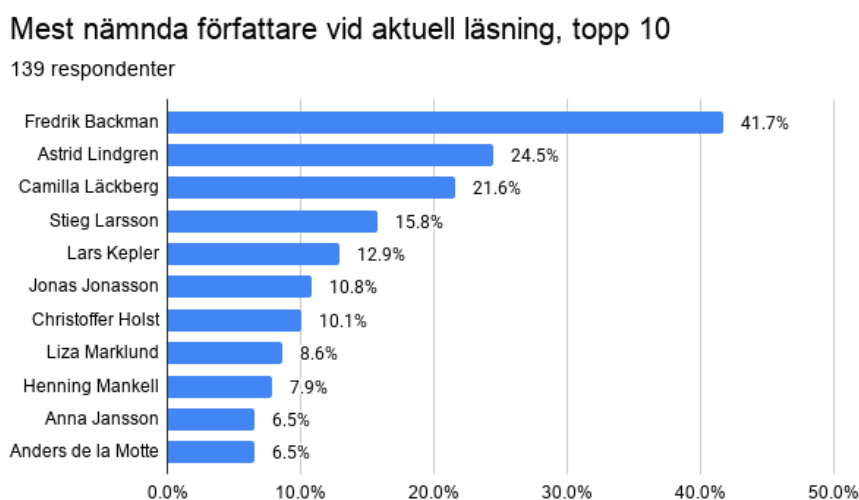

Diagram 13. Respondenternas aktuella läsning av svenska författare.

Den aktuella läsningen domineras av Fredrik Backman som nämndes av hela 41,7% (58). Hans mest populära titlar just nu är *Mina vänner*, *En man som heter Ove* och *Min mormor hälsar och säger förlåt*. Backmans starka ställning bekräftar läsarnas uttalade förväntan på hjärthet och mänsklig humor. Detta mönster förstärks av Jonas Jonasson (10,8%, 15), vars mest lästa böcker är till exempel *Profeten och idioten* och *Hundraåringen som klev ut genom fönstret och försvann*. Även Christoffer Holst (10,1%, 14) har nått ut till en ansevärd del av respondenterna med böcker som bland annat *Solsken och parmesan*.

Samtidigt syns förväntningarna på spänning tydligt genom den starka representationen av kriminallitteratur. Camilla Läckberg (21,6%, 30) leder genren med böcker som *Mirage* (tillsammans

med Henrik Fexeus), *Isprinsessan* och *En bur av guld*. Därefter följer Stieg Larsson (15,8%, 22), vars *Män som hatar kvinnor* och resten av *Millennium*-serien fortfarande läses flitigt samt Lars Kepler (12,9%, 18) med böcker som *Sömngångaren*.

Denna breda närvaro av deckare visar att *Nordic noir* utgör en central del av respondenternas läsning. Det är värt att notera att konsumtionen inte begränsar sig till ett fåtal toppnamn, utan sker på en mycket bred front. Platserna därefter fylls nämligen av etablerade spänningsförfattare som Liza Marklund (8,6%, 12) med titlar som *Stormberget* och *Polcirkeln*, Henning Mankell (7,9%, 11) bland annat med böckerna om *Wallander*, Anna Jansson (6,5%, 9) till exempel med *Galgebergets väktare* och Anders de la Motte (6,5%, 9), vars verk *Glasmannen* och *Bortbytaren* läses aktivt idag. Att just spänningslitteraturen intar en så dominant position beror dock inte enbart på läsarnas preferenser, utan styrs i hög grad av tillgängligheten. Som de estniska översättarna påpekat (se avsnitt 3.1) är det rent kommersiellt tryggare för estniska förlag att satsa på "säkra kort" som säljande deckarförfattare. Detta leder till att mer krävande högstatuslitteratur sällan översätts i samma utsträckning (Arnover *et al.*, 2020, s. 16). Läsarnas val utgör därmed också en direkt spegling av marknadens utbud.

Trots att listan präglas av modern prosa och *Nordic noir*, behåller Astrid Lindgren en unik särställning som en av de mest lästa författarna även nu (24,5%, 34). Bland hennes nyligen lästa verk nämns bland annat *Kalle Blomkvist*, *Pippi Långstrump* och *Mio, min Mio*. Att hon fortfarande läses så mycket beror troligen på flera saker. För det första är hennes böcker rekommenderad läsning i estniska skolor. För det andra är högläsning för barn vanligt, och för det tredje läser vissa vuxna Lindgren för nostalgi och ren läsglädje. Dessutom hålls intresset vid liv genom flitiga filmatiseringar av både hennes böcker och hennes eget liv (till exempel den biografiska filmen *Unga Astrid* från 2018). Som översättarna tidigare lyft fram, fungerade Lindgrens böcker under sovjettiden i princip som estniska barns enda fönster mot Sverige (Arnover *et al.*, 2020, s. 18). Detta har skapat en stark och bestående relation till hennes författarskap. Lindgrens böcker är alltså mycket mer än bara ett minne från barndomen – de läses ständigt på nytt och utgör en djupt rotad del av den estniska läskulturen.

De titlar och författarskap som lyfts fram i detta avsnitt utgör endast ett urval av de mest frekvent nämnda exemplen. Respondenternas faktiska läsning är i själva verket avsevärt bredare, och en fullständig förteckning över samtliga angivna verk återfinns i bilaga 2.

5.3.3 Kännedom om svenska författare och bestående avtryck

I detta avsnitt analyseras hur djupt förankrad den svenska litteraturen är hos respondenterna. Avsnittet är uppdelat i tre delar: spontan kännedom, assisterad kännedom och bestående litterära avtryck. Syftet med det var att kartlägga den svenska litteraturens övergripande ställning hos läsarna. Att skilja på aktivt minne, passiv igenkänning och djupare läserfarenheter hjälper till att förstå hur svensk litteratur konsumeras – om den främst fungerar som tillfällig underhållning eller om den lämnar starkare och mer bestående avtryck hos respondenterna.

5.3.3.1 Spontan kännedom

I den öppna frågan (Fråga 8: *Nämn upp till tre svenska skönlitterära författare som du kommer att tänka på först.*) fick respondenterna skriva ner de namn de först kom att tänka på. Syftet med frågan var att kartlägga vilka svenska författare som har den starkaste och mest omedelbara positionen i läsarnas medvetande. Totalt svarade 167 respondenter, och resultaten speglar deras genuina, opåverkade associationer.

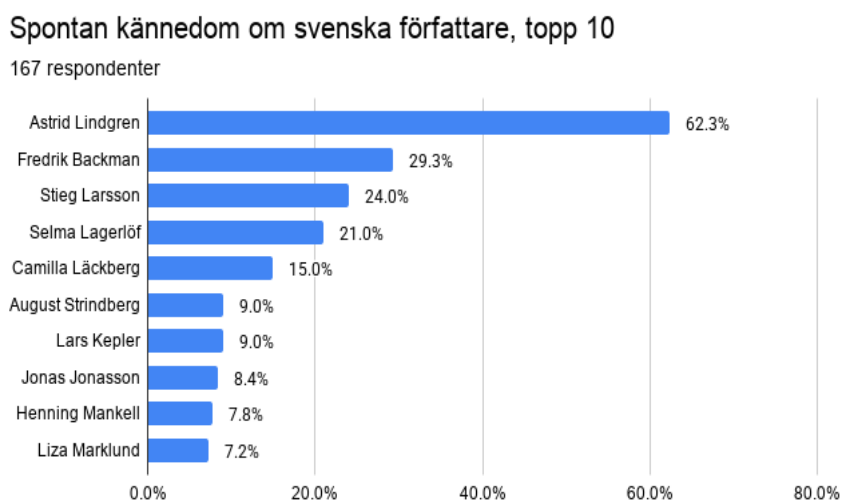

Diagram 14. Spontan kännedom om svenska författare.

Som framgår av diagram 14 har Astrid Lindgren en unik särställning: hela 62,3% (104) nämnde henne först. Denna dominans indikerar att läsoplevelser från barndomen skapar de starkaste banden till ett specifikt land. För många estniska läsare är Lindgren inte bara en författare, utan själva symbolen för svensk litteratur.

Efter Lindgren, som utgör det mest tidlösa varumärket, kommer Fredrik Backman (29,3%, 49) och Stieg Larsson (24,0%, 40). Resultatet illustrerar tydligt de två sidorna av den nutida svenska litteraturexporten: den humanistiska värmen hos Backman och den mörka spänningen hos Larsson.

Därefter följer den klassiska författaren Selma Lagerlöf (21,0%, 35) och kriminalförfattaren Camilla Läckberg (15,0%, 25). En granskning av hela diagrammet bekräftar hur massivt spänningslitteraturen dominerar läsarnas spontana minne: utöver Larsson och Läckberg tar även Lars Kepler (9,0%, 15), Henning Mankell (7,8%, 13) och Liza Marklund (7,2%, 12) plats bland de tio mest nämnda författarna. Den klassiska litteraturkanonen representeras, utöver Lagerlöf, av August Strindberg (9,0%, 15), medan Jonas Jonasson (8,4%, 14) ytterligare bekräftar den moderna prosans starka fäste.

Strax efter de tio populäraste namnen nämns deckarförfattare som Viveca Sten (7) och Anders de la Motte (6). Även klassikern Vilhelm Moberg (6) och *feelgood*-författaren Christoffer Holst (6) dyker upp spontant. Detta visar att läsarna främst minns ett fåtal stora namn, men att läsintresset därefter är brett och inkluderar både underhållning och klassisk litteratur.

Ett anmärkningsvärt kulturellt fynd är att flera respondenter spontant nämnde författare från andra nordiska länder, framför allt den finlandssvenska Tove Jansson (5) men även den norska Sigrid Undset (2). Detta tyder på att gränserna mellan de nordiska länderna ofta är otydliga och att författarna i läsarnas medvetande snarare sorteras under en allmän nordisk kulturtradition. En fullständig förteckning presenteras i bilaga 3.

5.3.3.2 Assisterad kännedom utifrån en fördefinierad lista

I nästa steg presenterades en fördefinierad lista med 12 författare för de 183 respondenterna (Fråga 9: *Vilka av dessa svenska författare känner du till och har du läst eller lyssnat på?*). Syftet var att mäta den assisterade kännedomen för att möjliggöra en jämförelse mellan läsarnas passiva igenkänning och deras faktiska läshistorik.

Kännedom om 12 utvalda svenska författare

183 respondenter

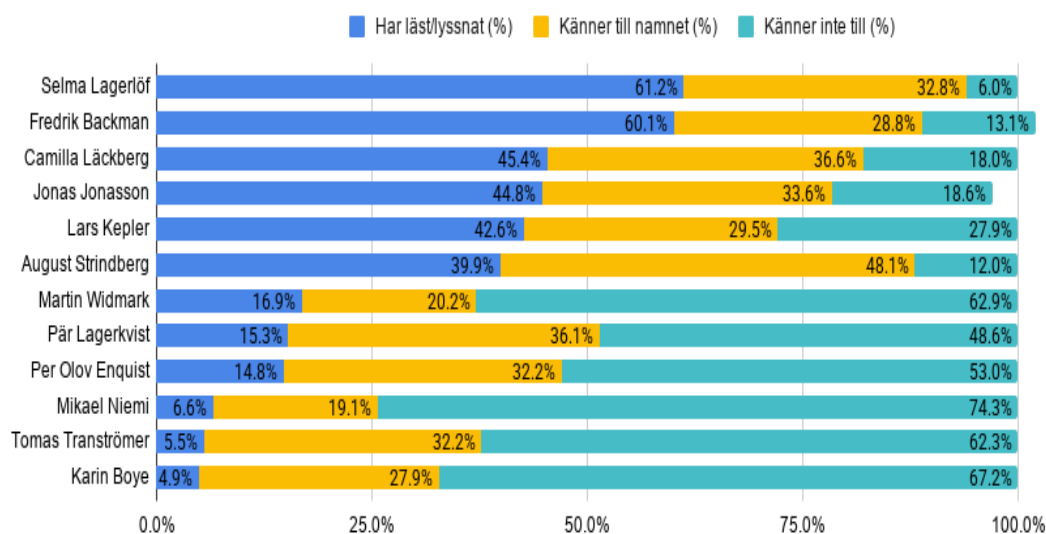

Diagram 15. Kännedom om 12 utvalda svenska författare.

Enligt diagram 15 uppvisar resultaten från denna lista, som väntat, betydligt högre siffror än den spontana namngivningen eftersom listan fungerar som ett minnesstöd. Den högsta läsfrekvensen tillhör Selma Lagerlöf (61,2%, 112) och Fredrik Backman (60,1%, 110). Det är anmärkningsvärt att klassikern Lagerlöf har en lika stark ställning i respondenternas läshistorik som den moderna storsäljaren Backman, vilket sannolikt förklaras av att hennes verk (i synnerhet *Nils Holgersson*) är djupt förankrade i läsarnas barndom. I övrigt domineras toppen av modern underhållnings- och spänningslitteratur, representerad av Camilla Läckberg (45,4%, 83), Jonas Jonasson (44,8%, 82) och Lars Kepler (42,6%, 78). Detta bekräftar den svenska litteraturens dubbelroll: aktiva läsare väljer primärt spänning eller varm *feelgood*.

För äldre, kanoniserade författarskap framträder en tydlig klyfta mellan passiv namnkännedom och faktisk läsning. Hos August Strindberg överstiger den passiva kännedomen (48,1%, 88) den aktiva läsningen (39,9%, 73), ett mönster som blir ännu tydligare hos Pär Lagerkvist (känner till 36,1%, 66; har läst 15,3%, 28) och Per Olov Enquist (känner till 32,2%, 59; har läst 14,8%, 27). Dessa författarskap fungerar i hög grad som allmänskulturella ikoner man förväntas känna till, men som sällan konsumeras aktivt. Den allra största diskrepansen återfinns dock inom lyriken. Tomas Tranströmer (32,2%, 59) och Karin Boye (27,9%, 51) uppvisar en namnkännedom som är ungefär sex gånger högre än den faktiska läsfrekvensen (5,5% respektive

4,9%). Lyrikens ställning är därmed nästan uteslutande teoretisk, vilket naturligt hänger samman med att poesiläsare rent generellt utgör en smalare målgrupp.

Ett anmärkningsvärt fynd rör Mikael Niemi som är den författare flest respondenter (74,3%, 136) uppger att de inte känner till alls; endast 6,6% (12) har läst hans verk. Att han, i likhet med Lagerkvist och Enquist, var nästan helt osynlig i de öppna frågorna (med blott ett omnämnande av *Koka björn*) belyser den centrala skillnaden mellan assisterad igenkänning och ett faktiskt, levande läsintresse. Även barnboksförfattaren Martin Widmark (läst av 16,9%, känd av 20,2%) bekräftar detta mönster: vuxna läsare plockar sällan fram moderna barnboksförfattare spontant. I stället minns de äldre författare, som Lindgren och Lagerlöf, från sin egen uppväxt.

Avslutningsvis bör noteras att igenkänningen sannolikt hade varit betydligt högre om enkäten i stället hade presenterat en lista med enbart boktitlar. Läsare minns ofta välkända verk, såsom *LasseMajas detektivbyrå* (Widmark) eller *Populärmusik från Vittula* (Niemi), även när de glömt författarens namn. Den faktiska kännedomen om dessa litterära verk kan därmed i praktiken vara bredare än vad den rena författarkännedomen indikerar.

5.3.3.3 Bestående litterära avtryck

Slutligen kartlades vilka svenska verk som lämnat ett mer bestående avtryck i respondenternas medvetande över tid (Fråga 10: *Nämn några verk av svenska skönlitterära författare som du har läst eller lyssnat på under åren och som har fastnat i din kännedom.*). Syftet var att identifiera vilka författarskap som haft störst personlig betydelse. Totalt gav 160 personer konkreta svar på denna öppna fråga. Även om frågan gällde specifika verk, angav en stor del av respondenterna enbart författarnamn. Det beror troligen på att ett bestående intryck ofta förknippas med en författares hela profil och stil snarare än enskilda titlar. För att underlätta jämförelser med tidigare avsnitt har svaren därför grupperats på författarnivå. De mest frekvent nämnda författarskapen sammanställs i diagram 16.

Författare som lämnat bestående litterära verk, topp 10

160 respondenter

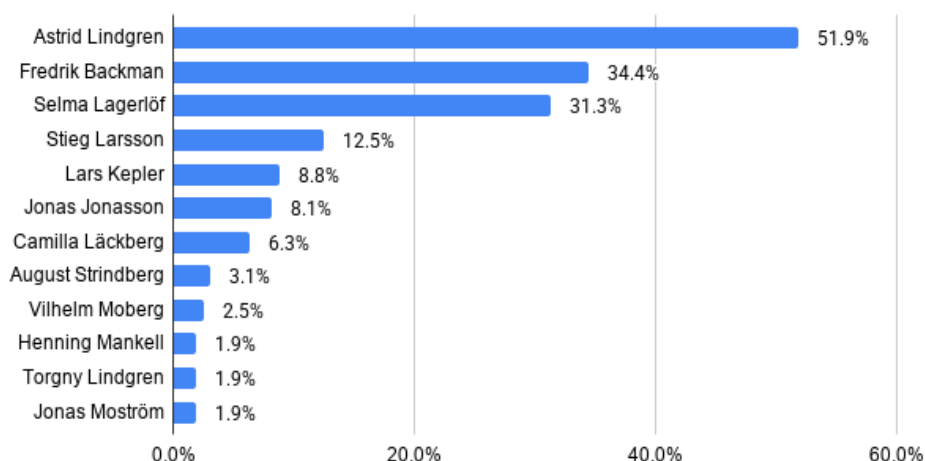

Diagram 16. Författare som lämnat bestående litterära avtryck.

Som framgår av diagram 16 intar Astrid Lindgren även här en unik särställning: 51,9% (83) uppger att hennes verk lämnat bestående intryck. Särskilt framhävs *Alla vi barn i Bullerbyn* och *Pippi Långstrump*, vilket bekräftar hur litteratur i unga år präglar läsaren genom livet.

Inom den klassiska litteraturen är Selma Lagerlöf djupt rotad med en solid tredjeplats (31,3%, 50) och verk som *Nils Holgerssons underbara resa genom Sverige* och *Gösta Berlings saga*. Som kontrast till Lagerlöfs breda genomslag nämner betydligt färre respondenter andra kanoniserade författare, som August Strindberg (3,1%, 5), främst med *Fröken Julie* och *Mäster Olof*, samt Vilhelm Moberg (2,5%, 4) med *Utvandrarna* och *Invandrarna*. Detta tyder på att deras ställning idag snarare vilar på kulturell prestige än på en aktiv läsekrets, vilket korrelerar med resultaten om passiv kännedom i avsnitt 5.3.3.2.

Fredrik Backman är den enda samtida författaren som på allvar utmanar klassikernas topplaceringar. Hela 34,4% (55) uppger att hans böcker, särskilt *En man som heter Ove*, har lämnat starka spår. Tillsammans med Jonas Jonasson (8,1%, 13) och romanen *Hundraåringen som klev ut genom fönstret och försvann* demonstrerar Backman att humanistisk och varm *feelgood*-litteratur besitter en förmåga att beröra läsaren på djupet.

Kriminallitteraturen uppvisar en tydlig kontrast mellan aktuell konsumtion och långsiktigt minne. Camilla Läckberg (läst av 21,6% i avsnitt 5.3.2) sjunker till 6,3% gällande bestående intryck, där främst *En bur av guld* nämns. Även Lars Kepler faller från 12,9% till 8,8%, där i synnerhet *Hypnotisören* lyfts fram. Detta beror sannolikt på genrens fokus på omedelbar underhållning snarare än djupare reflektion. Stieg Larsson (12,5%, 20) utgör dock ett undantag;

hans verk i *Millennium*-serien (främst *Män som hatar kvinnor*) tycks ha uppnått status som moderna klassiker.

Längre ned i resultaten återfinns Henning Mankell (bl.a. *Kinesen*, *Svenska gummistövlar*) och Jonas Moström (bl.a. *Midnattsflickor*, *Dominomordet*) på 1,9% (3) vardera, vilket styrker slutsatsen att deckare sällan lämnar bestående spår. I kontrast står Torgny Lindgren (även 1,9%) med *Ormens väg på hälleberget* och *Batseba*. Att han alls förekommer bevisar att krävande kvalitetslitteratur skapar varaktiga minnen, även om den inte når den breda massan.

Som i tidigare avsnitt nämns även den norska författaren Sigrid Undset (*Kristin Lavransdotter*), vilket belyser hur den nordiska litteraturen ofta sammanflätas i läsarnas medvetande.

De titlar som lyfts fram utgör endast ett urval; en fullständig förteckning återfinns i bilaga 4.

5.3.4 Informationskanaler och vägen till svensk litteratur

Syftet med detta avsnitt av enkäten (Fråga 11: *Hur brukar du ta reda på mer om svenska författare och deras verk?*) var att kartlägga hur respondenterna hittar fram till den svenska litteraturen.

Hur brukar du ta reda på mer om svenska författare och deras verk?

183 respondenter

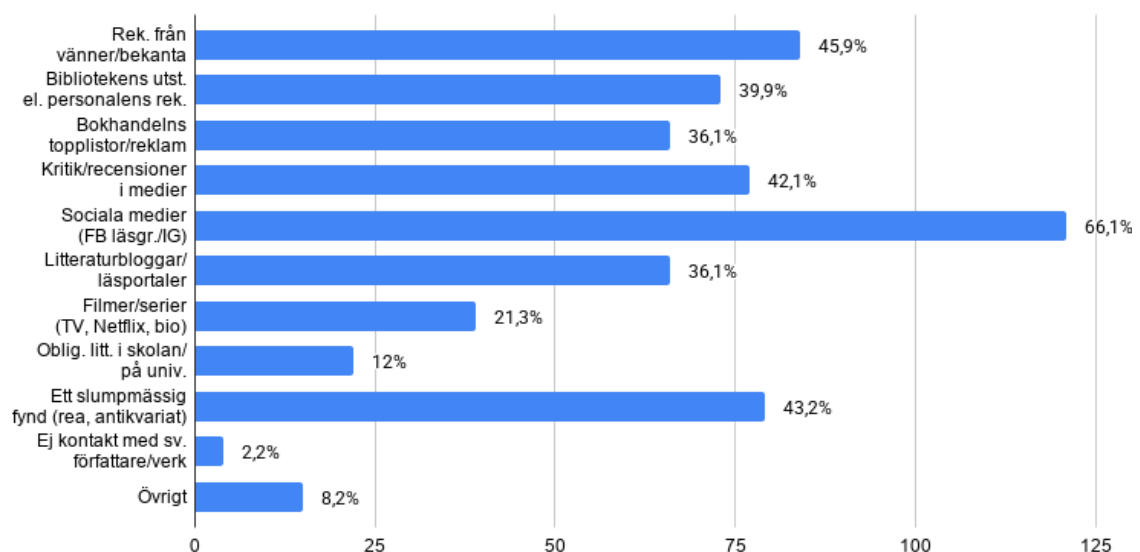

Diagram 17. Respondenternas informationskanaler för svensk litteratur.

Enligt diagram 17 är den främsta informationskällan sociala medier (66,1%, 121), vilket bekräftar Murrays (2015) teori om den digitala litterära sfärens betydelse för att upptäcka litteratur idag. Därefter följer rekommendationer från vänner (45,9%, 84), slumpmässiga fynd på antikvariat och

bokreor (43,2%, 79) samt litteraturkritik (42,1%, 77). Detta visar att respondenterna är aktiva läsare som kombinerar digitala nätverk med egna, fysiska upptäckter.

Bibliotekens tips når 39,9% (73), medan obligatorisk kurslitteratur endast valdes av 12,0% (22). Denna markanta skillnad indikerar tydligt att intresset för svensk litteratur i första hand drivs av personliga val och fritidsläsning, snarare än av utbildningssystemet.

De öppna svaren visar dessutom att vissa läsare aktivt följer svenska bokhandlare digitalt, vilket vittnar om ett starkt engagemang för att hålla sig uppdaterad direkt via den svenska marknaden.

5.3.5 Språkval vid läsning av svensk skönlitteratur

Syftet med detta avsnitt (Fråga 13: *På vilket språk har du läst eller lyssnat på svensk skönlitteratur?*) var att kartlägga respondenternas språkvanor vid konsumtion av svensk litteratur.

Diagram 18. Respondenternas språkval vid läsning av svensk skönlitteratur.

Av diagram 18 framgår att den estniska översättningen är helt avgörande för den svenska litteraturens spridning: 95,6% (175) läser verken på estniska. Den studerade läsekretsen är dock språkligt mångsidig. I likhet med de allmänna läsvanorna (se avsnitt 5.2) är engelska det vanligaste alternativet efter modersmålet; 19,7% (36) läser svensk litteratur på engelska, vilket bekräftar språkets starka ställning som *lingua franca* och tillgängligheten av engelska utgåvor. Anmärkningsvärt är även att var tionde respondent (10,4%, 19) läser på originalspråket svenska. Detta tyder på en hög språklig kompetens, ofta kopplad till språkstudier eller ett starkt intresse för Sverige.

Därutöver läser en mindre andel (1,6%, 3) på ryska, och i de öppna svaren nämns även språk som finska, norska och tyska. Att läsa på norska kan kopplas till den nordiska

grannspråksförståelsen, medan användningen av tyska, ryska och finska visar att en del läsare tar del av svensk litteratur via andra översättningsspråk som de behärskar.

5.3.6 Uppfattning om tillgängligheten i estnisk översättning

Syftet med detta avsnitt (Fråga 12: *Hur bedömer du tillgången på svensk skönlitteratur översatt till estniska?*) var att utvärdera hur väl det nuvarande utbudet på den estniska bokmarknaden svarar mot respondenternas förväntningar. Genom att analysera denna uppfattning går det att dra slutsatser om den svenska litteraturens synlighet och status i det estniska litterära systemet.

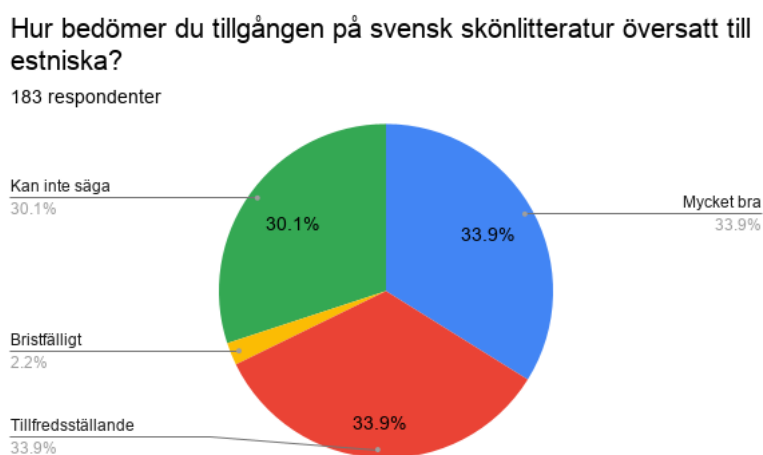

Diagram 19. Respondenternas inställning till utbudet av svensk litteratur på estniska.

Enligt diagram 19 bedömer nästan 68% (124) utbudet som mycket bra eller tillfredsställande. Eftersom majoriteten läser på estniska (se avsnitt 5.3.5) tyder detta på att förlagen möter läsarnas behov väl, vilket bekräftas av att endast 2,2% (4) efterlyser fler översättningar. Att hela 30,1% (55) svarade "vet ej" beror sannolikt på att bokens innehåll är viktigare än författarens hemland, som diskuterats tidigare.

6. DISKUSSION

Denna studie har analyserat hur svensk skönlitteratur tas emot, konsumeras och uppfattas av en specifik målgrupp: läsintresserade estniskspråkiga vuxna. Resultaten bekräftar den teoretiska utgångspunkten, formulerad av bland andra Sapiro (2023) samt Berglund och Steiner (2024), att litteratur är ett komplext socialt fenomen där producentens utbud och mottagarens förväntningar står i ständig växelverkan. I detta kapitel diskuteras studiens centrala fynd i relation till det teoretiska ramverket. Ett av de mest framträdande resultaten är att den svenska litteraturen i Estland vilar på två starka men tematiskt skilda pelare. Å ena sidan efterfrågas en humanistisk och tröstande tradition – djupt förankrad i läsarnas medvetande genom Astrid Lindgren och idag vidareförd av *feelgood*-författare som Fredrik Backman. Å andra sidan domineras läsningen av den mörkare spänningslitteraturen inom ramarna för *Nordic noir*. Denna tudelning speglar väl Hedbergs (2019) teori om den svenska litteraturexportens dubbla varumärke, och illustrerar samtidigt hur denna målgrupp navigerar som kulturella allätare (Peterson, 2005) mellan spänning och emotionell hjärtlighet. Utöver dessa två dominerande spår visar resultaten dock att läsarna även söker en djupare tematik, såsom nordiskt vemod och samhällskritik, vilket bekräftar att de letar efter nyanserade läsupplevelser bortom ren underhållning.

När det gäller den humanistiska traditionen framträder Astrid Lindgrens särställning som ett av studiens tydligaste resultat. Att över 60% av respondenterna spontant nämnde henne först, och att hennes böcker i högsta grad lämnar bestående avtryck, bekräftar översättarnas (Arnover *et al.*, 2020) påstående om att Lindgren fungerar som “estländarnas primära fönster mot Sverige”. I kombination med Fredrik Backmans massiva popularitet i dagens läsning kan detta förstås genom Felskis (2017) teorier om emotionella läspraktiker. Läsarna närmar sig inte dessa verk med en analytisk, kritisk distans, utan söker tvärtom igenkänning, tröst och glädje. Boken blir en medaktör som engagerar läsaren emotionellt, vilket förklarar varför förväntningarna på “hjärtlighet och mänsklig humor” är så dominanta.

Samtidigt visar studien att den estniska målgruppen är storkonsumenter av *Nordic noir*, med författare som Camilla Läckberg, Stieg Larsson och Lars Kepler som främsta exempel. Detta kan analyseras utifrån Berglund och Steiners pentagram, specifikt samspelet mellan producent, verk och samhälle. Den höga konsumtionen av svensk spänningslitteratur kan ses som ett resultat av både ett genuint läsintresse och marknadens mekanismer. Som Murray (2015) och Sapiro (2023) påpekar

agerar förlagen som grindvakter. Eftersom deckare anses vara ekonomiskt säkra investeringar (Hedberg, 2019) dominerar de utbudet av estniska översättningar. Läsarnas val verkar därmed påverkas starkt av förlagens ekonomiska strategier, vilket tyder på att samhällets ekonomi spelar en central roll i översättningsprocessen. Även om svensk skönlitteratur når nästan alla respondenter, visar resultaten att den kvantitativt sett utgör en relativt liten del av deras totala läsning. Trots detta är dess kvalitativa och emotionella avtryck starkt.

Ett annat mönster är klyftan mellan passiv kännedom och aktiv läsning av den litterära kanonen. Klassiska författare som August Strindberg och Pär Lagerkvist uppvisar en tydlig skillnad mellan passiv namnkännedom och faktisk läsning: de känns igen av en betydande andel, men läses sällan i praktiken. Selma Lagerlöf utgör här ett undantag, sannolikt tack vare hennes koppling till barndomsläsningen (*Nils Holgersson*). Att urvalet, som huvudsakligen består av högutbildade kvinnor, i första hand väljer att läsa samtida prosa och deckare är ett exempel på Petersons (2005) begrepp "kulturella allätare" (*cultural omnivores*). Även om den klassiska högkulturen främst stannar vid en passiv kännedom, visar resultaten att dessa läsare inte fungerar som traditionella "snobbar" som endast värderar elitkultur. De tar i stället ogenerat och aktivt till sig modern underhållning som *feelgood* och *Nordic noir*. Detta tyder på att den moderna läsaren uppvisar en relativt öppen litteratursmak, där de traditionella gränserna mellan "hög" och "låg" litteratur inte längre styr läsvanorna. Enligt pentagrammet visar detta hur noden "mottagare" förändrar synen på noden "verk".

Dessutom visar resultaten tydligt vilka författarskap som hamnar utanför målgruppens medvetande. Trots att författare som Mikael Niemi och poeter som Karin Boye och Tomas Tranströmer finns översatta och tillgängliga på estniska, saknar en stor majoritet helt kännedom om dem. Detta tyder på att fysisk tillgänglighet i sig inte garanterar synlighet. Även om respondenterna är kulturella allätare, styrs deras uppmärksamhet i hög grad av vilka böcker som aktivt lyfts fram och diskuteras i den digitala litterära sfären – vilket i dagsläget primärt är spänning och *feelgood*. Smalare genrer som lyrik förblir därför i periferin. Ett annat intressant mönster rör barnlitteraturen: medan Astrid Lindgren är allmänt känd, förblir moderna svenska barnboksfenomen som Martin Widmark (vars böcker är flitigt översatta till estniska) okända för över 60% av de vuxna läsarna. Detta bekräftar att vuxnas relation till svensk barnlitteratur i första hand bygger på egna nostalgiska barndomsminnen, snarare än på en aktiv kontakt med det aktuella utbudet för barn.

När man jämför respondenternas aktuella läsning med de verk som har lämnat bestående avtryck över tid, framträder en märkbar skillnad i litteraturkonsumtionen. Den aktuella läsningen domineras av modern spänningslitteratur (som Läckberg och Kepler), men dessa författarskap lämnar sällan ett bestående intryck hos läsarna. Då träder i stället Astrid Lindgren, Selma Lagerlöf

och Fredrik Backman fram. Detta tyder på att *Nordic noir* ofta fungerar som flyktig konsumtionslitteratur – omedelbart fängslande men med kortare emotionell livslängd. Undantaget är Stieg Larssons verk i *Millennium*-serien som tycks ha övergått från tillfällig underhållning till att bli moderna klassiker som dröjer sig kvar i läsarnas medvetande. Detta visar, i enlighet med Felski (2017), hur olika texter skapar olika relationer mellan bok och läsare: vissa ger spänning för stunden, medan andra lämnar spår för livet.

När det gäller noden “medium” (Berglund och Steiner, 2024) syns en dubbel utveckling, både i hur svensk litteratur konsumeras och hur den upptäcks. Samtidigt som pappersboken fortfarande är det dominerande formatet, visar resultaten att en fjärdedel av respondenterna också konsumerar ljudböcker. Eftersom svensk spänningslitteratur (*Nordic noir*) internationellt sett är starkt driven av digitala tjänster och just ljudboksformatet (jfr Vandersmissen och Vandenhoute, 2024), utgör respondenternas digitala vanor en viktig kanal för den svenska litteraturens spridning. Denna digitala utveckling präglar även informationsinhämtningen. Att sociala medier är den främsta kanalen för att hitta ny litteratur bekräftar Murrays (2015) teori om den digitala litterära sfärens betydelse. Traditionella kanaler, såsom litteraturkritik, bibliotekens utställningar och fysiska bokfynd, spelar visserligen fortfarande en viktig roll, men nätverkens och vännernas rekommendationer är idag minst lika avgörande för vilka svenska böcker som slutligen väljs av målgruppen.

Resultaten rörande språkval och tillgänglighet tyder på att den estniska bokmarknaden fungerar effektivt. Att nästan alla respondenter läser svensk litteratur på estniska och att en stor majoritet uttrycker nöjdhet med utbudet visar på en hög samstämmighet mellan förlagens urval och läsarnas preferenser. Utifrån Sapiros (2023) perspektiv fyller de estniska förlagen sin kulturella funktion väl, eftersom de erbjuder den litteratur som denna målgrupp efterfrågar. Samtidigt tyder läsningen på engelska och svenska på en språkligt kompetent grupp. Eftersom översättningar inte är nödvändiga för dessa läsare får de större tillgång till svensk litteratur, oavsett den inhemska utgivningstakten.

Slutligen bör studiens metod och urval diskuteras. Datainsamlingen via Facebook har format ett urval som huvudsakligen består av välutbildade kvinnor i åldrarna 35–64 år. Den kvinnliga dominansen speglar dock den generella könsfördelningen i litteraturgrupper, där de överlag är i majoritet. Åldersstrukturen speglar i sin tur Facebooks användardemografi i Estland. Den lägre andelen läsare under 35 samt över 65 år beror sannolikt på att dessa grupper föredrar andra plattformar eller har andra digitala vanor. Denna demografiska fördelning förklarar varför just *feelgood* och *Nordic noir* dominerar resultaten. Detta bekräftar även det som professionella översättare (Arnover *et al.*, 2020) har noterat om den svenska underhållningslitteraturens popularitet

i Estland. Det handlar om genrer som tilltalar bokmarknadens mest aktiva konsumenter – en grupp som, i enlighet med Lauristins (2026) nationella studie, främst består av läsintresserade kvinnor.

När det gäller studiens begränsningar bör det noteras att urvalet inte är statistiskt representativt för hela den estniska befolkningen. Eftersom datainsamlingen skedde via en litteraturgrupp på Facebook och egna nätverk, exkluderades oundvikligen andra lika aktiva läsare som inte rör sig i dessa specifika digitala rum. Dessutom var det inte möjligt att på förhand styra köns- eller åldersfördelningen. Detta ledde till att urvalet i slutändan kom att domineras av den tidigare nämnda demografiska gruppen, medan andelen manliga respondenter blev mycket låg. Samtidigt utgör de läsare som faktiskt nåddes ett av bokmarknadens mest betydande och relevanta segment. Som den nationella studien (Lauristin, 2026) visar, finns det en stor population av liknande aktiva kvinnliga läsare i hela landet som i praktiken bär upp den estniska läskulturen. Att studien belyser just denna engagerade kärngrupp ger därför en adekvat bild av den faktiska litterära sfären (Murray, 2015) eftersom det är just dessa konsumenter som driver den svenska litteraturexporten till Estland.

Dessutom visar resultaten att intresset för svensk litteratur inte är begränsat till de stora städerna. Även om över hälften bor i eller nära Tallinn och Tartu, utgör respondenterna från andra städer och landsbygden en betydande andel (*ca* 39%). Detta bekräftar att tillgängligheten till svensk litteratur är god över hela landet, vilket sannolikt underlättas av Estlands välutvecklade biblioteksnätverk och den ökande tillgången till digitala format.

Sammantaget innebär detta att studien, trots den demografiska obalansen i urvalet, bidrar med en relevant översikt. Eftersom respondenterna representerar en av de mest aktiva och centrala läsargrupperna på den estniska bokmarknaden, ger deras preferenser och vanor en möjlighet att identifiera tydliga trender gällande den svenska skönlitteraturens ställning i Estland.

Framtida forskning

Utifrån resultaten och de identifierade begränsningarna framträder flera möjliga vägar för framtida forskning. För det första vore det givande att kartlägga producentsidan och förlagens strategier för att välja ut svensk litteratur. Detta skulle ge en bättre förståelse för hur utbudet på marknaden formas. För det andra nådde detta arbete främst en nischad grupp av mycket aktiva läsare. Framtida studier bör därför fokusera på mer genomsnittliga konsumenter för att nyansera bilden. Slutligen utgjorde de yngre åldersgrupperna en liten andel av urvalet. Det är därför viktigt att belysa hur denna generation hittar svensk litteratur, till exempel via TikTok och BookTok, och om de hellre läser på engelska.

7. SLUTSATS

Syftet med denna studie var att kartlägga läsintresserade estniskspråkiga vuxnas kännedom om, tillgänglighet till och reception av svensk skönlitteratur. Därigenom har studien bidragit till en bredare förståelse av ämnet. Utifrån detta har studiens fyra centrala frågeställningar besvarats.

För det första är kännedomen om svensk skönlitteratur omfattande men samtidigt selektiv. Astrid Lindgren innehar en ohotad särställning som den främsta symbolen för svensk litteratur, vars verk har präglat respondenterna genom livet. Inom den samtida litteraturen är kännedomen starkast kring Fredrik Backman och ledande spänningsförfattare. Studien visar dock att den äldre litterära kanonen och lyriken har en betydligt svagare ställning; medan vissa av dessa författare åtnjuter en viss passiv kännedom, är andra i stort sett okända för målgruppen, och gemensamt är att de i mycket låg grad omsätts till faktisk läsning. Undantaget är Selma Lagerlöf, vars verk har en fortsatt stark förankring i målgruppens läshistorik.

För det andra spelar svensk skönlitteratur en relativt liten roll i respondenternas totala läsning. När läsarna väl väljer en svensk bok, domineras valet av modern underhållningslitteratur, där Fredrik Backmans livsbejakande prosa och den svenska kriminallitteraturens mörka spänning förekommer mest frekvent. Det är värt att notera att även Astrid Lindgrens verk fortsätter att läsas aktivt i vuxen ålder, vilket understryker hennes tidlösa betydelse.

För det tredje domineras läsarnas förväntningar på svensk skönlitteratur av två tydliga huvudspår, vilket speglar den svenska litteraturexportens profilering. Å ena sidan efterfrågas "hjärtlighet och mänsklig humor" (*feelgood* och barnlitteratur) och å andra sidan "spänning och oväntade vändningar" (*Nordic noir*). Utöver dessa två starka poler visar resultaten att en betydande andel av läsarna även förväntar sig en djupare tematik i form av nordiskt vemod, psykologiskt djup och samhällskritik. Gemensamt för dessa förväntningar är att innehållet och den starka upplevelsen värderas betydligt högre än rent språkliga och formella aspekter.

För det fjärde framstår den digitala litterära sfären, med sociala medier i spetsen, som den viktigaste kanalen för informationsinhämtning, tätt följt av personliga rekommendationer från vänner. Även om traditionella kanaler som bibliotek, mediekritik och fysiska bokfynd fortfarande spelar en viktig roll, sker upptäckandet i hög grad nätverksbaserat. Eftersom en övervägande majoritet av respondenterna läser svensk litteratur på estniska, är översättningarna helt avgörande för spridningen. Tillgängligheten bedöms som mycket bra eller tillfredsställande av en klar

majoritet, vilket visar att de estniska förlagen lyckas möta målgruppens behov och fungerar som en effektiv bro mellan svensk produktion och estnisk reception. Resultaten visar också att pappersboken fortfarande är det mest föredragna formatet, medan respondenternas flerspråkighet ger tillgång till svensk litteratur även utöver de estniska översättningarna.

Sammanfattningsvis visar studien att svensk skönlitteratur har en stabil position bland respondenterna, trots att den kvantitativt sett utgör en mindre del av den totala läsningen. Mottagandet präglas särskilt av intresset för *feelgood*-litteratur och *Nordic noir* samt av digitala rekommendationsnätverk och översättningarnas centrala betydelse.

Resümee

TARTU ÜLIKOOL

SKANDINAVISTIKA OSAKOND

Tiina Nagland

Svensk skönlitteratur bland läsintresserade estniskspråkiga vuxna: kännedom, tillgänglighet och reception

Rootsi ilukirjandus lugemishuviliste eestikeelsete täiskasvanute seas: tuntus, kättesaadavus ja retseptsioon

Bakalaureusetöö

2026

Lehekülgede arv: 71

Rootsi ilukirjandusel on olnud Eestis traditsiooniliselt tugev positsioon, kuid seni puudus laiem empiiriline ülevaade, kuidas tänapäeva lugeja rootsi kirjandust leiab, valib ja vastu võtab. Sellest lähtudes oli käesoleva bakalaureusetöö eesmärk selgitada välja rootsi ilukirjanduse tuntus, kättesaadavus ja retseptsioon kirjandushuviliste eestikeelsete täiskasvanute seas. Töös vaadeldi täpsemalt, kui hästi rootsi ilukirjandust tuntakse, mida sellelt oodatakse, kuidas sellega kokku puututakse, millises ulatuses ja mis teoseid loetakse ning kuidas hinnatakse eestikeelsete tõlgete kättesaadavust. Selleks et maht liiga suureks ei läheks ja fookus oleks selgem, piiritleti tööd Rootsist pärit rootsikeelse ilukirjandusega, jättes välja soomerootsi kirjanduse.

Teoreetiline raamistik tugines kirjandussotsioloogiale, lähtudes Karl Berglundi ja Ann Steineri kirjanduslikust pentagrammist, Gisèle Sapiro tõlkemehhanismide käsitlusest, Simone Murray digitaalse kirjandussfääri kontseptsioonist ning Rita Felski ja Richard A. Petersoni lugejapraktikate teooriatest.

Andmete kogumiseks viidi 2026. aasta märtsis Facebooki-grupis “Lugemise väljakutse” ja selle töö autori enda võrgustikus läbi veebiküsitlus, millele vastas 191 inimest. Analüüsi kaasati 183 aktiivset ilukirjanduse lugejat. Valimi moodustasid peamiselt kõrgharidusega naised vanuses 35–64 aastat üle kogu Eesti. Seda sihtgruppi võib riikliku lugemisuuringu “Eestlane loeb 2025” põhjal pidada Eesti raamatuturu üheks aktiivseimaks.

Käesoleva töö tulemused näitavad, et rootsi ilukirjandus moodustab küsitluses osalenute kogulugemusest suhteliselt väikese osa ja selle tuntus on ulatuslik, kuid samal ajal selektiivne. Rootsi kirjanduse keskse sümbolina tõuseb esile Astrid Lindgren, kelle teosed on jätnud vastajatele kõige sügavama ja püsivama emotsionaalse jälje ning neid loetakse ka täiskasvanueas. Nüüdiskirjanduses domineerivad Fredrik Backman ja tuntud krimikirjanikud. Vanema kirjanduskaanoni ja luule positsioon on märksa nõrgem: kuigi osa autoreid tuntakse nime järgi, loetakse neid harva ning mitmed autorid on sihtgrupile peaaegu tundmatud. Erandiks on Selma Lagerlöf, kelle teosed on säilitanud tugeva positsiooni ka tänapäeva lugejate seas.

Vastajate ootustes joonistub välja kaks peamist suunda, mis peegeldavad ühtlasi Rootsi kirjanduseksporti edukat kuvandit: “südamlikkus ja huumor” ning “põnevus ja ootamatud pöörded”. Lisaks ootab märkimisväärne osa neist sügavamat temaatikat nagu põhjamaine nukrus, psühholoogiline sügavus ja ühiskonnakriitika. Keelelistest ja vormilistest aspektidest olulisemaks peetakse tugevat sisu ja emotsionaalset lugemiselamust.

Peamisteks kanaliteks rootsi kirjanduse juurde jõudmisel on kujunenud digitaalne kirjandussfäär, eriti sotsiaalmeedia, ning isiklikud soovitusel. Kuigi olulist rolli mängivad endiselt ka traditsioonilised kanalid nagu raamatukogud, kirjanduskriitika ja juhuslikud raamatuleiud, avastatakse kirjandust suurel määral võrgustikupõhiselt. Eelistatuimaks lugemisformaadiks on endiselt paberraamat, kuid oluline roll on ka e- ja audioraamatutel. Olgugi et enamik vastajaid loeb rootsi kirjandust eesti keeles, on ka neid, kes kasutavad võõrkeeli, põhiliselt inglise keelt. Tõlgete kättesaadavust hinnatakse valdavalt heaks või väga heaks, ehkki ligi kolmandik ei osanud sellele hinnangut anda.

Kokkuvõttes näitavad tulemused, et rootsi ilukirjandusel on aktiivsete eestikeelsete lugejate seas kindel ja loomulik koht, isegi kui selle osakaal kogu lugemuses ei ole suur. Retseptiooni kujundavad eelkõige huvi *feelgood*-kirjanduse ja *Nordic noir*’i vastu, samuti digitaalsete soovitusvõrgustike ning tõlgete oluline roll.

Annotatsioon

Bakalaureusetöö eesmärk oli välja selgitada rootsi ilukirjanduse tuntus, kättesaadavus ja retseptsioon lugemishuviliste eestikeelsete täiskasvanute seas. Töö tugineb kirjandussotsioloogilisele raamistikule ning analüüsib mugavusvalimil põhineva empiirilise veebiküsitluse (n = 183) andmeid. Valim koosnes valdavalt 35–64-aastastest kõrgharidusega naistest. Töös keskendutakse vastajate ootustele, tuntuimatele autoritele, lugemispraktikale (keelevalik ja formaat), teoste leidmise kanalitele ja tõlgete kättesaadavusele. Tulemused näitavad, et vastajate eelistustes domineerivad *feelgood*-kirjandus ja *Nordic noir*. Kõige tuntum ja loetum autor on Astrid Lindgren. Uusi teoseid leitakse enim digitaalsetest lugejakogukondadest ja valdavalt eelistatakse eestikeelseid paberraamatuid. Eestikeelsete tõlgete kättesaadavust hinnatakse üldiselt heaks, kuigi ligi kolmandik vastajatest ei osanud sellele hinnangut anda.

Märksõnad: rootsi ilukirjandus, retseptsioon, kirjandussotsioloogia, lugemisharjumused, tõlkekirjandus

Källförteckning

- Apollo. (u.å.).** *Topp-produkter, boktopplistor.* Tillgänglig: <https://www.apollo.ee> (Hämtad: 8.01.2026)
- Arnover, T., Mäe, E., Haasma, K.-R., Papp, K., Saluäär, A. (2020).** Nüüd rootslased tulevad mürinal kõik...: Rootsi keelse kirjanduse tõlkijate vestlusring. I H. Allik (red.), *Tõlkija hääl VIII: Eesti Kirjanike Liidu tõlkijate sektsiooni aastaraamat 2020* (s. 13–25). Tallinn: SA Kultuurileht. Tillgänglig: <https://tolkijad.ee/wp-content/uploads/2021/10/Tolkija-haal-VIII.pdf> (Hämtad: 10.05.2026)
- Berglund, K. och Steiner, A. (2024).** Litteratursociologi i nytt ljus. En inledande översikt. I K. Berglund & A. Steiner (red.), *Litteratursociologi i nytt ljus* (s. 7–31). Uppsala: Avdelningen för litteratursociologi, Uppsala universitet. Tillgänglig: <https://uu.diva-portal.org/smash/record.jsf?pid=diva2%3A1909049&dswid=6999> (Hämtad: 15.05.2026)
- Bryman, A. (2012).** *Social Research Methods.* 4th ed. Oxford: Oxford University Press. Tillgänglig: <https://arunodayauniversity.ac.in/wp-content/uploads/2025/01/Social-Research-Methods-4th-Edition-Bryman.pdf> (Hämtad: 15.05.2026)
- Dillman, D. A., Smyth, J. D. och Christian, L. M. (2014).** *Internet, Phone, Mail, and Mixed-Mode Surveys: The Tailored Design Method.* 4th ed. Hoboken: John Wiley & Sons. <https://content.e-bookshelf.de/media/reading/L-2753682-49f7ffb446.pdf> (Hämtad: 10.04.2026)
- E-katalogen ESTER. (u.å.).** *Den estniska gemensamma e-katalogen för bibliotek.* Tillgänglig: <https://www.ester.ee> (Hämtad: 15.03.2026)
- Felski, R. (2017).** Felski och den postkritiska läsningen. (Övers. M. Amundsen Bergström). *Tidskrift för litteraturvetenskap*, 47(1), 5–14. Tillgänglig: <https://doi.org/10.54797/tfl.v47i1.8419> (Hämtad: 15.05.2026)
- Hedberg, A. (2019).** *Svensk litteraturs spridning i världen. Rapport från Svenska Förläggareföreningen.* Stockholm: Svenska Förläggareföreningen. Tillgänglig: https://forlaggare.se/wp-content/uploads/2021/03/svensk_litteraturs_spridning_i_varlden_webb_0.pdf (Hämtad: 15.05.2026)
- Humble, N. och Mozeliuss, P. (2022).** Content Analysis or Thematic Analysis: Doctoral Students' Perceptions of Similarities and Differences. *Electronic Journal of Business Research Methods*. 20(3), 89–98. Tillgänglig: <https://doi.org/10.34190/ejbrm.20.3.2920> (Hämtad: 26.04.2026)
- Lauristin, M. (sammanst.) (2026).** *Eestlane loeb: raamatuaasta lugemisuuring 2025.* (P. Vihalemm, red.). Tallinn: Eesti Rahvusraamatukogu. Tillgänglig:

<https://kul.ee/sites/default/files/documents/2026-04/%E2%80%9EEestlane%20loeb%202025%E2%80%9C%20-%20Eesti%20Rahvusraamatukogu.pdf> (Hämtad: 15.05.2026)

MIRKO. (u.å.). *Den rikstäckande utlåningsportalen i Estland. Statistik över bokutlåning.* Tillgänglig: <https://mirko.ee> (Hämtad: 8.01.2026)

Murray, S. (2015). Charting the Digital Literary Sphere. *Contemporary Literature*, 56(2), 311–339. Tillgänglig: <https://www.jstor.org/stable/24735010> (Hämtad: 15.05.2026)

Peterson, R. A. (2005). Problems in comparative research: The example of omnivorousness. *Poetics*, 33(5-6), 257–282. Tillgänglig: <https://doi.org/10.1016/j.poetic.2005.10.002> (Hämtad: 15.05.2026)

Pärnpuu, E. (2000). *Svensk litteratur i Estland mellan 1940 och 2000. En receptionshistorisk undersökning.* [Diplomuppsats, Tartu universitet]

Rebane, H. (2003). *Uhke põhjamine: esseid ja uurimusi Põhjamaade kirjandusest.* Tallinn: Underi ja Tuglase Kirjanduskeskus.

Rootalu, K. (2014). *Kirjeldav statistika.* Sotsiaalse analüüsi meetodite ja metodoloogia õpibaas. Tartu Ülikool. Tillgänglig: <https://samm.ut.ee/kirjeldav-statistika/> (Hämtad: 10.05.2026)

Saluäär, A. (2008). Sada aastat rootsi ilukirjandust Eestis [1992]. I *Põhjamaadest ja Eestist. Kirjutisi 1987–2008* (s. 313–323). Tallinn: Eesti Keele Sihtasutus.

Sapiro, G. (2023). *The Sociology of Literature.* Stanford: Stanford University Press. Tillgänglig: <https://ebookcentral.proquest.com/lib/tartu-ebooks/detail.action?docID=30717244> (Hämtad: 15.05.2026)

Talvet, J. (red.) (2019). *Maailmakirjandus muinasajast tänapäevani: ajalooline ülevaade. III, Lääne kirjandus realismist tänapäevani.* Tartu: Tartu Ülikooli Kirjastus.

Vandersmissen, R. och Vandenhaute, D. (2024). Som eld och vatten? En analys av det samtida svenska litterära förlagsfältets struktur. I K. Berglund & A. Steiner (red.), *Litteratursociologi i nytt ljus* (s. 95–118). Uppsala: Avdelningen för litteratursociologi, Uppsala universitet. Tillgänglig: <https://uu.diva-portal.org/smash/record.jsf?pid=diva2%3A1909049&dswid=6999> (Hämtad: 15.05.2026)

Varrak. (u.å.). *Topplistor över översatt skönlitteratur.* Tillgänglig: <https://varrak.ee> (Hämtad: 8.01.2026)

Veevo, J. (2016). *Populariteten af dansk skönlitteratur blandt biblioteksbrugere fra Dagø i perioden 2000–2015.* [Kandidatuppsats, Tartu universitet]. Tillgänglig: <https://dspace.ut.ee/server/api/core/bitstreams/0887a6ec-9190-46d8-93c3-7b5306b47549/content> (Hämtad: 15.05.2026)

Bilaga 1. Frågeformulär (på estniska)

I Üldine lugemus ja rootsi ilukirjanduse osa sellest

Sissejuhatav küsimus üldise lugemuse kohta:

1. Kui sageli Sa tavaliselt loed (või kuulad audioraamatuna) ilukirjandust?*

Vähemalt kord nädalas

Vähemalt kord kuus

Üle paari kuu

Mõne korra aastas

Harvem kui kord aastas

Üldse mitte

I osa. Üldine lugemus ja rootsi ilukirjanduse osakaal

2. Mis keeles Sa ilukirjandust loed või kuulad? (Märgi kõik sobivad vastused.)*

Eesti keeles

Inglise keeles

Vene keeles

Muu:

3. Mis kujul Sa ilukirjandust tavaliselt tarbid? (Märgi kõik sobivad vastused.)*

Loen paberraamatuid

Loen e-raamatuid

Kuulan audioraamatuid

4. Mis liiki ilukirjandust tavaliselt eelistad? (Märgi kuni kolm vastust.)*

Nüüdisproosa

Ajaloolised romaanid

Kõrgkirjandus ja filosoofiline proosa (rõhk keelekasutusel ja sügavatel teemadel)

Kriminaalromaanid ja põnevikud

Ulme- ja fantaasiakirjandus

Luule

Näitekirjandus

Laste- ja noorsookirjandus

Muu:

5. Kui suure osa Sinu loetud või kuulatud ilukirjandusest moodustab rootsi ilukirjandus?

(Hinda ligikaudselt.)*

Ei ole rootsi ilukirjandust lugenud ega kuulanud

Väga väikese osa (mõni üksik teos)

Umbes veerandi

Umbes poole

Enamiku või kõik teosed

Ei oska öelda

II Rootsi ilukirjandus

6. Kas oled viimase kahe-kolme aasta jooksul lugenud või kuulanud rootsi ilukirjandust?*

Jah

Ei

Ei ole kindel

6. küsimuse “Jah” korral:

6.a Palun nimeta rootsi ilukirjanike teoseid, mida oled viimati lugenud või kuulanud. (Võid kirjutada ka lühidalt sisu kohta, kui täpne pealkiri ei meenu.)*

7. Mida ootad rootsi ilukirjanduselt? (Vali kuni kolm olulisemat vastust. Kui Sa ei ole rootsi ilukirjandust lugenud, vali need vastused, mis võiksid Sind huvitada.)*

Põhjamaist süngust ja melanhooliat

Sotsiaalkriitikat ja ühiskondlikke teemasid

Südamlikkust ja inimlikku huumorit

Kõrgetasemelist ja poeetilist keelekasutust

Põnevust ja ootamatuid süžeepeördeid

Psühholoogilist sügavust ja filosoofilisust

Looduslähedust

Ei oska midagi oodata

Muu:

8. Palun nimeta kuni kolm rootsi kirjanikku, kes Sulle esimesena meenuvad. (Vasta ilma abivahenditeta.) _____

9. Milliseid neist rootsi autoritest tead ja oled lugenud? (Märgi iga autori puhul sobiv variant.)*

Autor	Olen lugenud/kuulanud	Tean nime, aga pole lugenud/kuulanud	Ei tea üldse
Fredrik Backman	( )	( )	( )
Karin Boye	( )	( )	( )
August Strindberg	( )	( )	( )
Lars Kepler	( )	( )	( )
Mikael Niemi	( )	( )	( )
Selma Lagerlöf	( )	( )	( )
Jonas Jonasson	( )	( )	( )
Tomas Tranströmer	( )	( )	( )
Camilla Läckberg	( )	( )	( )
Per Olov Enquist	( )	( )	( )
Martin Widmark	( )	( )	( )
Pär Lagerkvist	( )	( )	( )

10. Palun nimeta rootsi autorite teoseid, mida oled läbi aja lugenud või kuulanud ja mis on Sulle meelde jäänud. (Võid kirjutada ka lühidalt sisu kohta, kui täpne pealkiri ei meenu.)

_____

11. Kuidas Sa tavaliselt jõuad rootsi autorite ja nende teosteni? (Märgi kõik sobivad vastused.)*

Soovitused sõpradelt/tuttavatel

Raamatukogu väljapanekud või töötajate soovitused

Raamatupoodide edetabelid ja reklaamid

Kriitika ja arvustused meedias

Sotsiaalmeedia (nt Facebooki lugemisgrupid, Instagram)

Kirjandusblogid/lugemisportaalid

Filmid või seriaalid (nt TV, Netflix, kino)

Kooli või ülikooli kohustuslik kirjandus

Juhuslik leid (nt soodusmüük, antikvariaat)

Ei ole rootsi autorite ega teostega kokku puutunud

Muu

12. Kuidas hindad eesti keelde tõlgitud rootsi ilukirjanduse kättesaadavust?*

Väga hea (valik on lai ja mitmekesine)

Rahuldav (tuntumad teosed on olemas)

Kesine (sooviks rohkem ja värskemaid tõlkeid)

Ei oska öelda

13. Mis keeles oled lugenud või kuulanud rootsi ilukirjandust? (Märgi kõik sobivad vastused.)*

Eesti keeles

Vene keeles

Rootsi keeles

Inglise keeles

Ei ole lugenud/kuulanud

Muu:

III Taustandmed

(Palun märgi enda kohta õige vastus.)

14. Sugu: *

Naine

Mees

Ei soovi vastata

15. Vanus: *

18–24

25–34

35–44

45–54

55–64

65+

16. Emakeel: *

Eesti keel

Vene keel

Muu keel (palun täpsusta): _____

17. Kõrgeim omandatud haridustase: *

Algharidus

Põhiharidus

Kutseharidus

Keskharidus/kutsekeskharidus

Kõrgharidus

18. Praegune elukoht (asula või välismaal elades riik): _____ *

Bilaga 2. Aktuell läsning av svensk skönlitteratur – fullständig förteckning

139 respondenter (Fråga 6.a: *Namnge de verk av svenska skönlitterära författare som du nyligen har läst eller lyssnat på.*)

Författare	Antal (n)	Andel (%)	Nämnda verk (respondenternas svar på estniska/originalspråk)
Fredrik Backman	58	41,7%	<i>Minu sõbrad</i> (14), <i>Mees nimega Ove</i> (7), <i>Vanaema saatis mind ütlema, et ta palub vabandust</i> (6), <i>Karulinn</i> (4), <i>Karulinna triloogia</i> (4), <i>Ärevil inimesed</i> (2), <i>Võitjad</i> (2), <i>Meie teie vastu</i> (2), <i>Britt-Marie oli siin</i> (2), <i>Mida minu poeg peaks maailmast teadma</i> (1), <i>The Answer Is No</i> (1), mainitud nimena (13)
Astrid Lindgren	34	24,5%	<i>Kalle Blomkvisti lood</i> (3), <i>Pipi Pikksukk</i> (2), <i>Mio, mu Mio</i> (2), <i>Tjorven, Pootsman ja Mooses</i> (2), <i>Vennad Lõvisüdamed</i> (2), <i>Madlike</i> (1), <i>Hulkur Rasmus</i> (1), <i>Bullerby lapsed</i> (1), <i>Tjorveni lood</i> (1), <i>Rõõmsaid jõule!</i> (1), <i>Päevanurme</i> (1), <i>Sinu kirju hoian ma madratsi all</i> (1), <i>Vahtramäe Emil</i> (1), <i>Karlsson katuselt</i> (1), <i>Madlike ja Jaanikingu Põnn</i> (1), mainitud nimena (14)
Camilla Läckberg	30	21,6%	<i>Viirastus</i> (4), <i>Jääprintsess</i> (4), <i>Kuldne puur</i> (3), <i>Käopoeg</i> (2), <i>Inglitegija</i> (2), <i>Lõvitaltsutaja</i> (2), <i>Eksitaja</i> (1), <i>Lõksus</i> (1), <i>Nõid</i> (1), <i>Kiviraidur</i> (1), <i>Sekt</i> (1), <i>Hõbedased tiivad</i> (1), <i>Jutlustaja</i> (1), <i>Kuldse puuri triloogia</i> (1), mainitud nimena (6)
Stieg Larsson	22	15,8%	<i>Lohetätoveeringuga tüdruk</i> (8), <i>Millenniumi sari</i> (3), <i>Tüdruk, kes mängis tulega</i> (3), <i>Purustatud õhuloss</i> (2), mainitud nimena (6)
Lars Kepler	18	12,9%	<i>Uneskõndija</i> (5), <i>Hüpnootisöör</i> (2), <i>Unetardumus</i> (1),

Författare	Antal (n)	Andel (%)	Nämnda verk (respondenternas svar på estniska/originalspråk)
			<i>Painajalik leping</i> (1), <i>Ämblik</i> (1), <i>Joona Linna sari</i> (1), <i>Paganinikontraktet</i> (1), <i>Grebe</i> (1), mainitud nimena (5)
Jonas Jonasson	15	10,8%	<i>Prohvet ja idioot</i> (4), <i>Saja-aastane, kes hüppas aknast välja ja kadus</i> (3), <i>Mõrtsuk-Anders ja tema sõbrad</i> (2), <i>AS Kättemaks on magus</i> (1), <i>Kirjaoskamatu, kes päästis Rootsi kuninga</i> (1), <i>Saja-aastane, kes mõtles, et ta mõtleb liiga palju</i> (1), mainitud nimena (4)
Christoffer Holst	14	10,1%	<i>Unustatud kokaraamat</i> (2), <i>Hinnaline saak</i> (1), <i>Hõrk pimedus</i> (2), <i>Päikesepaiste ja parmesan</i> (1), <i>Külmad valged talveööd</i> (1), <i>Veripunased suveunenäod</i> (1), <i>Maapealne taevas</i> (1), <i>Krimilood Rootsimaal</i> (1), mainitud nimena (3)
Liza Marklund	12	8,6%	<i>Tormimägi</i> (2), <i>Soo</i> (2), <i>Polaarjoon</i> (2), <i>Pommuudis</i> (1), <i>Gömda</i> (1), <i>Pärlikasvandus</i> (1), <i>Viimane triloogia</i> (1), mainitud nimena (2)
Henning Mankell	11	7,9%	<i>Itaalia kingad</i> (1), <i>Rootsi kummikud</i> (1), <i>Viies naine</i> (1), <i>Wallanderi lood</i> (1), mainitud nimena (7)
Anna Jansson	9	6,5%	<i>Võllamäe valvurid</i> (2), <i>Andku igavik sulle andeks</i> (1), <i>Rääkida surnutega</i> (1), <i>Tantsi mu nukk</i> (1), <i>Üle laipade</i> (1), <i>Dödens snabba vingar</i> (1), <i>Ilusalongi saatusejumalanna</i> (1), <i>inspektor Barki sari</i> (1)
Anders de la Motte	9	6,5%	<i>Klaasmees</i> (2), <i>Äravahetaja</i> (2), <i>Suve lõpp</i> (1), <i>Mäng</i> (1), <i>Antiigikaupmehe surm</i> (1), mainitud nimena (2)
Viveca Sten	8	5,8%	<i>Salajane haud</i> (1), <i>Vales seltskonnas</i> (1), <i>Eksitaja</i> (1),

Författare	Antal (n)	Andel (%)	Nämnda verk (respondenternas svar på estniska/originalspråk)
			<i>Sünge südasuvi</i> (1), <i>Ohu poole</i> (1), mainitud nimena (3)
Anders Roslund	7	5,0%	<i>Kuradi kavalaim trikk</i> (3), <i>Piet Hoffmanni lood</i> (1), <i>Elajas</i> (1), <i>En Bror Att Dö För</i> (1), <i>Box 21</i> (1)
Maria Adolfsson	7	5,0%	<i>Tõde, vale ja tegu</i> (4), <i>Vaiki kui haud</i> (2), <i>Äikesetuul</i> (1)
Kristina Ohlsson	6	4,3%	<i>Kirikakrad</i> (2), <i>Kaitseinglid</i> (1), <i>Tuhkatriinud</i> (1), <i>Unwanted</i> (1), mainitud nimena (1)
Sofie Sarenbrant	6	4,3%	<i>Emma Sköldi sari</i> (1), <i>Lapsehoidja</i> (1), <i>Puhka rahus</i> (1), <i>Avatud ukсед</i> (1), <i>Sünnipäev</i> (1), <i>Teine hingamine</i> (1)
Lisa Ridzén	5	3,6%	<i>Kured lendavad lõunasse</i> (5)
Ruth Kvarnström-Jones	5	3,6%	<i>Stockholmi pärlid</i> (2), <i>Grand Hotelli fenomenaalsed naised</i> (2), <i>Luksuskaubamaja sõpruskond</i> (1)
Mattias Edvardsson	4	2,9%	<i>Peretragöödia</i> (2), <i>Head naabrid</i> (1), <i>Hauavälu</i> (1)
Ulf Kvensler	4	2,9%	<i>Painajalik rännak</i> (2), <i>Tulejumal</i> (1), mainitud nimena (1)
Vilhelm Moberg	4	2,9%	<i>Väljarändajad</i> (2), <i>Ratsuta täna öösel</i> (1), <i>Väljarändajate tetraloogia</i> (1), mainitud nimena (1)
Selma Lagerlöf	4	2,9%	<i>Gösta Berlingi saaga</i> (1), mainitud nimena (3)
Kjell Westö	3	2,2%	<i>Tritonus</i> (1), <i>Väävelkollane taevast</i> (1), <i>Videvik 41</i> (1)
Tove Jansson	3	2,2%	<i>Suveraamat</i> (1), mainitud nimena (2)
Henrik Fexeus	3	2,2%	<i>Ohvriloom</i> (3)

Författare	Antal (n)	Andel (%)	Nämnda verk (respondenternas svar på estniska/originalspråk)
Niklas Natt och Dag	3	2,2%	<i>Stockholm 1793</i> (2), <i>Stockholm 1794</i> (1)
Lydia Sandgren	3	2,2%	<i>Kogutud teosed</i> (2), mainitud nimena (1)
Ann-Helén Laestadius	3	2,2%	<i>Vargus</i> (3)
Per Olov Enquist	3	2,2%	<i>Vihmausside elust</i> (1), <i>Magnetisööri viies talv</i> (1), mainitud nimena (1)
Torgny Lindgren	3	2,2%	<i>Mao tee kalju peal</i> (2), mainitud nimena (1)
Carl Mothander	3	2,2%	<i>Kulinaarsed vested</i> (3)
Martin Widmark	2	1,4%	<i>Lassemaia lood</i> (1), <i>Kohvikumõistus</i> (1)
Karin Smirnoff	2	1,4%	<i>Ilvese küünised</i> (1), <i>Merikotka karje</i> (1)
Ingmar Bergman	2	1,4%	<i>Erakõnelused</i> (1), <i>Fanny ja Alexander</i> (1)
Tina Frennstedt	2	1,4%	<i>Viimane foto</i> (1), <i>Cold case'i sari</i> (1)
Nina Wähä	2	1,4%	<i>Babette</i> (2)
Ulf Stark	2	1,4%	<i>Jõulud suures metsas</i> (1), mainitud nimena (1)
Ia Genberg	2	1,4%	<i>Pisiasjad</i> (2)
Stig Dagerman	2	1,4%	<i>Pulmasekeldused</i> (2)
Stig Claesson	2	1,4%	<i>Sina maga, mina pesen nõud</i> (2)
Jan Gradvall	2	1,4%	<i>ABBA raamat</i> (2)

Författare	Antal (n)	Andel (%)	Nämnda verk (respondenternas svar på estniska/originalspråk)
Mian Lodalen	2	1,4%	<i>Lisa och Lilly</i> (1), <i>Lesbiska Ligan</i> (1)
Arne Dahl	2	1,4%	<i>Ringi keskel</i> (1), <i>Seitse imet</i> (1)
Anneli Fichtelius	2	1,4%	<i>Orelimängija tütar</i> (2)
Daniel Bergman	2	1,4%	<i>Süda</i> (2)
Hjorth & Rosenfeldt	2	1,4%	<i>Sebastian Bergmani needus</i> (1), <i>Mees, kes polnud mörtsukas</i> (1)
Alex Schulman	2	1,4%	<i>Ellujääjad</i> (1), mainitud nimena (1)
Minst en omnämning (à 1)	42	30,2%	Alexander Söderberg (<i>Sophie Brinkmanni triloogia</i>), Agneta Pleijel (<i>Kaksikportree</i>), Anne Swärd (<i>Vera</i>), Annika Norlin (<i>The Colony</i>), August Strindberg (<i>Preili Julie</i>), Anneli Jordahl (<i>Karuküti tütrede</i>), Barbro Lindgren, Camilla Sten, David Lagercrantz (<i>Obscuritas</i>), Einhorn, Emma Karinsdotter (<i>Tuhande tähe saar</i>), Hans Rosenfeldt (<i>Hundisuvi</i>), Heléne Holmström (<i>Armastus ja haputainas</i>), Håkan Nesser (<i>Det kom ett brev från München</i>), Jens Lapidus, Johanna Mo (<i>Öölaulik</i>), Johannes Anyuru, John Ajvide Lindqvist (<i>Lase sisse see õige</i>), Johanna Swanberg (<i>Cassi</i>), Karin Jansson (<i>Sweet home Dalarna</i>), Katarina Widholm (<i>Käraste vänner</i>), Kristin Emilsson (<i>Julen enligt Julia</i>), Laura Trenter (<i>Pappa polis</i>), Lina Nordquist (<i>Dit du går följer jag</i>), Lotta Olsson (<i>Surnute tõeline arv</i>), Malin Stehn (<i>Palju õnne</i>), Mats Strandberg (<i>Cirkeln</i>), Mats Wahl (<i>Vinterviken</i>), Sara Pennypacker (<i>PAX-sari</i>), Sofia Lundberg (<i>Viimane kunstiteos</i>), Sven Nordqvist (<i>Pettsoni</i>

Författare	Antal (n)	Andel (%)	Nämnda verk (respondenternas svar på estniska/originalspråk)
			<i>raamatud</i>), Theodor Kallifatides (<i>Uus maa minu akna taga</i>), Ulrika Rolfsson (<i>Kurjus südamel</i>), Åsa Larsson (<i>Veresüü</i>)
Gränsöverskridande / Övriga	6	4,3%	Nilla Kjellsson (<i>Flickan i stenparken</i>), Bo Carpelan (<i>Ovella kohta itesi</i>), Hannah Lutz (<i>Wild Boar</i>), Henrik Ibsen (<i>Nukumaja</i>), Jo Nesbø (<i>Natthuset</i>), Käbi Laretei
Oidentifiserade / Kommentarer	7	5,0%	"Krimi raamat, kus oli vanem professor? Ja noorem tütarlaps.", "Rootsi kriminaalromaanid. Olen peaaegu kõiki lugenud.", "Erinevad krimiteosed, mille nimed ei meenu.", "Ei tea alati päritolu riiki.", "Krimi", "Ilmselt veel mõni krimiautor", "Ihuarst?"

Bilaga 3. Spontan kännedom om svenska författare – fullständig förteckning

167 respondenter (Fråga 8: *Nämn upp till tre svenska skönlitterära författare som du kommer att tänka på först.*)

Författare	Andel (n)	Antal (%)
Astrid Lindgren	104	62,3%
Fredrik Backman	49	29,3%
Stieg Larsson	40	24,0%
Selma Lagerlöf	35	21,0%
Camilla Läckberg	25	15,0%
Lars Kepler	15	9,0%
August Strindberg	15	9,0%
Jonas Jonasson	14	8,4%
Henning Mankell	13	7,8%
Liza Marklund	12	7,2%
Viveca Sten	7	4,2%
Vilhelm Moberg	6	3,6%
Christoffer Holst	6	3,6%
Anders de la Motte	6	3,6%
Tove Jansson	5	3,0%

Författare	Andel (n)	Antal (%)
Anders Roslund	5	3,0%
Sven Nordqvist	4	2,4%
Anna Jansson	4	2,4%
Torgny Lindgren	3	1,8%
Per Olov Enquist	3	1,8%
Kristina Ohlsson	3	1,8%
Ingmar Bergman	3	1,8%
Tina Frennstedt	2	1,2%
Sofie Sarenbrant	2	1,2%
Sigrid Undset	2	1,2%
Ruth Kvarnström-Jones	2	1,2%
Mattias Edvardsson	2	1,2%
Åsa Larsson	2	1,2%
Ann-Helén Laestadius	2	1,2%
Märta Tikkanen	1	0,6%
Ulla-Lena Lundberg	1	0,6%
Ulf Kvensler	1	0,6%
Tomas Tranströmer	1	0,6%

Författare	Andel (n)	Antal (%)
Tove Alsterdal	1	0,6%
Theodor Kallifatides	1	0,6%
Sven Delblanc	1	0,6%
Stig Claesson	1	0,6%
Stefan Ahnhem	1	0,6%
Sofia Lundberg	1	0,6%
Pär Lagerkvist	1	0,6%
Per Wahlöö	1	0,6%
Nina Wähä	1	0,6%
Niklas Natt och Dag	1	0,6%
Martin Widmark	1	0,6%
Maria Adolfsson	1	0,6%
Laura Trenter	1	0,6%
Lagerspetz	1	0,6%
Camilla Lagerqvist	1	0,6%
Käbi Laretei	1	0,6%
Karin Tidbeck	1	0,6%

Författare	Andel (n)	Antal (%)
Karin Alvtegen	1	0,6%
Julia Wieslander	1	0,6%
Jostein Gaarder	1	0,6%
Jonas Moström	1	0,6%
Jonas Karlsson	1	0,6%
Jonas Gardell	1	0,6%
Johanna Mo	1	0,6%
Jens Lapidus	1	0,6%
Jan Guillou	1	0,6%
Ingela Korsell	1	0,6%
Hjalmar Söderberg	1	0,6%
Henrik Fexeus	1	0,6%
Helene Holmström	1	0,6%
Emelie Schepp	1	0,6%
David Lagercrantz	1	0,6%
Cecilia Ekbäck	1	0,6%
Carl Mothander	1	0,6%

Författare	Andel (n)	Antal (%)
Camilla Sten	1	0,6%
Börge Hellström	1	0,6%
Arne Dahl	1	0,6%
Johannes Anyuru	1	0,6%
Anne Swärd	1	0,6%
Alexander Söderberg	1	0,6%

Bilaga 4. Svenska verk som lämnat bestående avtryck – fullständig förteckning

160 respondenter (Fråga 10: *Nämn några verk av svenska skönlitterära författare som du har läst eller lyssnat på under åren och som har fastnat i din kännedom.*)

Författare / Kategori	Antal (n)	Andel (%)	Nämnda verk (respondenternas svar på estniska/originalspråk)
Astrid Lindgren	83	51,9%	<i>Bullerby lapsed</i> (21), <i>Pipi Pikksukk</i> (16), <i>Meisterdetektiiv Blomkvist</i> (4), <i>Röövlitütar Ronja</i> (4), <i>Vennad Lõvisüdamed</i> (3), <i>Kalle Blomkvisti sari</i> (3), <i>Karlsson katuselt</i> (3), <i>Hulkur Rasmus</i> (3), <i>Mio, mu Mio</i> (2), <i>Madlike</i> (1), <i>Väike Tjorven</i> , <i>Pootsman ja Mooses</i> (1), <i>Vahtramäe Emil</i> (1), <i>Rasmus, Pontu ja Lontu</i> (1), omnämnd vid namn (20)
Fredrik Backman	55	34,4%	<i>Mees nimega Ove</i> (18), <i>Karulinn</i> (7), <i>Vanaema saatis mind ütlema, et ta palub vabandust</i> (7), <i>Minu sõbrad</i> (6), <i>Karulinna triloogia</i> (5), <i>Britt-Marie oli siin</i> (3), <i>Ärevil inimesed</i> (2), <i>Anxious people</i> (1), omnämnd vid namn (6)
Selma Lagerlöf	50	31,3%	<i>Nils Holgersson</i> (14), <i>Nils Holgerssoni imeline teekond läbi Rootsi</i> (5), <i>Gösta Berlingi saaga</i> (9), <i>Nils Holgerssoni imeline reis</i> (1), <i>Charlotte Löwensköld</i> (1), omnämnd vid namn (20)
Stieg Larsson	20	12,5%	<i>Lohetätoveeringuga tüdruk</i> (11), <i>Millenniumi triloogia</i> (6), <i>Millenniumi sari</i> (3)
Lars Kepler	14	8,8%	<i>Hüpnosisöör</i> (3), <i>Joona Linna sari</i> (3), <i>Uneskõndija</i> (1), <i>Stalker</i> (1), omnämnd vid namn (6)
Jonas Jonasson	13	8,1%	<i>Saja-aastane, kes hüppas aknast välja ja kadus</i> (9), <i>AS Kättemaks On Magus</i> (1), <i>Prohvet ja idioot</i> (1), <i>Kirjaoskamatu, kes päästis Rootsi kuninga</i> (1), omnämnd vid namn (1)
Camilla Läckberg	10	6,3%	<i>Kuldne puur</i> (3), <i>Sohilaps</i> (1), <i>Käopoeg</i> (1), <i>Fjällbacka sari</i> (1), omnämnd vid namn (4)
Sigrid Undset	5	3,1%	<i>Kristiina Lauritsatütar</i> (5)
August Strindberg	5	3,1%	<i>Preili Julie</i> (4), <i>Meister Olof</i> (1)

Författare / Kategori	Antal (n)	Andel (%)	Nämnda verk (respondenternas svar på estniska/originalspråk)
Vilhelm Moberg	4	2,5%	<i>Väljarändajad (2), Sisserändajad (1), Asunikud (1)</i>
Henning Mankell	3	1,9%	<i>Hiinlane (1), Kurt Wallanderi teosed (1), Kollased kummikud/Rootsi kummikud (1)</i>
Torgny Lindgren	3	1,9%	<i>Valgus (1), Mao tee kalju peal (1), Batseba (1)</i>
Jonas Moström	3	1,9%	<i>Kesköötiidrukud (1), Doominomõrv (1), Taevastes kõrgustes (1)</i>
Pär Lagerkvist	2	1,3%	<i>Käabus (1), Maailmas vöörsil (1)</i>
Per Olov Enquist	2	1,3%	<i>Vihmausside elust (2)</i>
Liza Marklund	2	1,3%	<i>Pommuudis (2)</i>
Anders de la Motte	2	1,3%	<i>Klaasmees (1), Äravahetaja (1)</i>
Anders Roslund	2	1,3%	<i>Elajas (m. Börge Hellström) (1), Ühiskonnakriitilised romaanid (1)</i>
Minst en omnämning (à 1)	23	14,4%	Sven Delblanc (<i>Samueli raamat</i>), Tove Alsterdal (<i>Vaikusesse maetud</i>), Karin Alvtugen (<i>Häbi</i>), Nina Wähä (<i>Testament</i>), Per Christian Jersild (<i>Laste saar</i>), Hans Olsson (<i>Vahet pole</i>), Ann- Helén Laestadius (<i>Vargus/Stöld</i>), Jens Lapidus (<i>Snabba cash</i>), Tina Harnesk (<i>Lumme külvajad</i>), Mikael Niemi (<i>Karu keetmine</i>), Martin Widmark, Ruth Kvarnström-Jones (<i>Stockholmi pärlite raamatud</i>), Bo Carpelan (<i>Ovella kohta itsesi</i>), Samuel Bjørk (<i>Öökull</i>), Arne Dahl, Jonas Karlsson (<i>Arve</i>), Sofie Sarenbrant (<i>Lapsehoidja</i>), Ingmar Bergman, Viveca Sten (<i>Sandhamni sari</i>), Johanna Mo (<i>Triloogia</i>), Lydia Sandgren (<i>Kogutud teosed</i>), Hjalmar Söderberg (<i>Doktor Glas</i>)
Kvalitativa svar / Beskrivningar	5	3,1%	"Ajakirjanik Annika sari", "Geim", "Teos põlevast autost ja uuriija Evast", "Meeskirjanik ja aastaegade krimisari", "Kuidas ma saan valida täiskasvanute kirjanikku, kui Bullerby lugemise

Författare / Kategori	Antal (n)	Andel (%)	Nämnda verk (respondenternas svar på estniska/originalspråk)
			tõttu vahtrapuu on üle 50 aasta vana?"
Ogiltiga / Allmänna svar	6	3,8%	"Vastatud eelmistes küsimustes", "Kõik need, mida enne nimetasin", "Polegi lugenud", "Ma ei pööra nimele tähelepanu", "Ei saa küsimusest aru"

Lihtlitsents lõputöö reprodutseerimiseks ja üldsusele kättesaadavaks tegemiseks

Mina, Tiina Nagland,

1. annan Tartu Ülikoolile tasuta loa (lihtlitsentsi) enda loodud teose

Svensk skönlitteratur bland läsintresserade estniskspråkiga vuxna: kännedom, tillgänglighet och reception,

mille juhendaja on Antonina Kostina,

1.1. reprodutseerimiseks säilitamise ja üldsusele kättesaadavaks tegemise eesmärgil, sealhulgas digitaalarhiivi DSpace-is lisamise eesmärgil kuni autoriõiguse kehtivuse tähtaja lõppemiseni;

1.2. üldsusele kättesaadavaks tegemiseks Tartu Ülikooli veebikeskkonna kaudu, sealhulgas digitaalarhiivi DSpace'i kaudu kuni autoriõiguse kehtivuse tähtaja lõppemiseni.

2. olen teadlik, et punktis 1 nimetatud õigused jäävad alles ka autorile.

3. kinnitan, et lihtlitsentsi andmisega ei rikuta teiste isikute intellektuaalomandi ega isikuandmete kaitse seadusest tulenevaid õigusi.

/digiallkirjastatud/

Tiina Nagland

Tartus, 22.05.2026

Autorsuse kinnitus

Kinnitan, et olen koostanud käesoleva bakalaureusetöö ise ning toonud korrektselt välja teiste autorite panuse. Töö on koostatud lähtudes Tartu Ülikooli maailma keelte ja kultuuride instituudi skandinavistika osakonna lõputööde juhendist ning on kooskõlas heade akadeemiliste tavadega.

/allkirjastatud digitaalselt/

Tiina Nagland

Tartus, 22.05.2026

Lõputöö on lubatud kaitsmisele

/allkirjastatud digitaalselt/

Antonina Kostina

Tartus, 22.05.2026